

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

**CUMHURİYETİMİZİN
89.YILDÖNÜMÜ KUTLANDI**

e-mail: ankaraagindernek@gmail.com
web sitemiz: <http://ankaraagindernegi.org>

EYLÜL - EKİM 2012

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Yayınıdır
Eylül-Ekim 2012 Yıl:26 Sayı: 247-248
Baskı Tarihi: 16/11/2012

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına Sahibi
Ahmet ÇETİN

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mustafa Kamil ATEŞ

Yazı Kurulu
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU-Samettin AKBAŞ-Alper BİLGİN
Ahmet DEMİRKOL-Mehmet UĞUR
İletişim: **Ömer ÖZTÜRK**

Yönetim Merkezi:
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y.Ayrancı / ANKARA Tel: 0 312 426 75 90 Faks:
0 312 354 78 38
e-mail: ankaraagindernek@gmail.com
web adresimiz: http://ankaraaginderneki.org

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenışehir Şubesi
IBAN No: TR59 0001 0004 7139 7751 6850 02
Hesap No: 39775168-5002-0471
Yenışehir-ANKARA

İzin alınarak alıntı yapılabilir.
Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.
Dergide yazının yayımlanması yazarın görüşünün
paylaşıldığı anlamına gelmez.
Yazılardaki fikirler yazarlarına aittir.

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

Grafik-Tasarım
Aysel GÜNEY
Armonia Reklam Ajansı
0 312 221 06 38

Baskı
HAS-SOY Matbaacılık Bas. Tas. Tan. Ltd. Şti.
İvedik O.S.B. Matbaacılar Sanayi Sitesi 1515.
Sok. E Blok No: 26 Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri
Ağın - **Suat UYANIK** • İstanbul - **Ahmet SAMUR**
İzmir - **Akın ERGÜL** • Malatya - **Sait YALÇIN**

İÇİNDEKİLER

Müderri Hüseyin Efendi	3
Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR	
Festival Konuşması	7
Nedim AKMEŞE (Ağın Kaymakamı)	
İçimizden Biri (Şeref Bedri ERDEM)	8
Mustafa Kamil ATEŞ	
Hastane (şiir).....	11
Münire YILMAZ TAŞOĞLU	
29 Ekim 1923 Devrimi	12
Hüseyin BAŞDOĞAN	
Anılarım.....	14
Prof. Dr. M. Fevzi ÖZ	
Oldu Mu?(şiir)	15
Memduh SOYLU	
Kültür Mahallesi,	18
Özgün ERDOĞAN	
Deme (şiir)	19
Mustafa ÖZDEM	
Böğürtlen.....	20
Ünal DÜNDAR	
Yapıcı Eleştiri.....	23
Yusuf'un Hikayesi.....	24
Selçuk AYBEK	
Öğün atlama, obez olma.....	26
Derleme	
Ağın Fıkraları.....	28
Mehmet ORHAN	
Kısa...Kısa...Kısa...Haberler.....	29
Evlenenler-Doğumlar.....	30
Ölümler.....	31

AĞIN Kültür Havzasının Temel Taşlarından Biri AĞIN MÜDERRİSİ: Müderris Hüseyin Efendi

Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR

Genellikle "Bir nehrin kaynağı ve sonlandığı yer arasında kalan ve nehre su veren tüm alanları kapsayan" anlamında kullanılan "Havza" deyimini, biz bu yazımızda AĞIN KÜLTÜRÜNÜ oluşturan kaynaklar ve bu kültürün oluştuğu, bulunduğu alan anlamında kullanmaktayız.

Kültür tüm sahip olduklarımızın karşılıklı etkileşimi sonucu oluşmuş bir üründür. Bu yörede yetişmiş, kendini yetiştirmiş önemli şahsiyetler de, yörenin mevcut olanakları da karşılıklı olarak biri birini etkilemiş, biri birinden etkilenmiş, ortak kültürün oluşmasına katkı sağlamışlardır. Bu nedenle AĞIN KÜLTÜR havzasını incelerken hem bu kültürün oluşmasını sağlayan önemli şahsiyetlerin, hem de coğrafi konumun, bu konumda yeşeren diğer kültürlerin birlikte incelenmesi gerekir diye düşünmekteyiz.

Bilindiği üzere AĞIN 1926 yılı öncesinde EĞİN' e, 1926 da Arapgir' e, 1938 de Keban'a bağlanıyor ve 1954 yılında da Elazığ iline bağlı bir ilçe oluyor... Kısacası bir yanda Eğin, diğer yanda Harput(Gakko) kültürü...

Yıl 1921, Ağustos ayının son haftası. Yunan ordusu Ankara yakınlarına gelmek üzere. Millet Meclisinde tartışmalar var. Muhafızlar, Mustafa Kemal Paşa'ya ithamlarda bulunuyor. Bu durumu öğrenen Eğin'liler, Misak-ı Milli Derneği'ni kuruyor. Paşa' ya bağlılıklarını bildiren yazılar yazarak asker ve silah göndermeyi ve Eğin isminin Ulu Önder'in ismiyle değiştirilmesini talep ediyorlar. Bu mektuplardan biri Mustafa Kemal Paşa' ya kürsüde ulaşır. Paşa hemen okur ve "Efendiler" der, "Bizlere milletin güveni kalmadığını söylüyorsunuz. Eğin'den şimdi elime ulaşan bu

telgrafta, bize sadık halkın sesi var." Okunanlar, mebusları mücadeleye tam destek verecek ölçüde rahatlatır. Paşa, ertesi gün Misak-ı Milli Derneği başkanı Hanif zade Ömer Lütfi Bey'e bir telgraf çekerek hem teşekkür eder hem de Kemal isminin Eğin'e verilmesini söyler. İşte Eğin'in, Kemaliye oluşunun kısa öyküsü... Dün, büyük önderimiz ATATÜRK' ün yanında olan, "Orada bir köy var uzakta, o köy bizim köyümüzdür..." diyerek köyüne ve kültürüne sahip çıkan. Özgür Ansiklopedi VİKİPEDI'nin tanıtımıyla "Halk kültürü alanındaki çalışmalarıyla tanınan, Karacaoğlan ve Yunus Emre nin hayatına ışık tutan, ünlü ozan Aşık Veysel'i Türkiye ye tanıtan" ünlü edebiyatçı ve yazar Ahmet Kutsi Tecer'in, eski başbakan Şemsettin Günaltay'ın, bugün hala tutuklu bulunan siyasi parti genel başkanı Doğu Perinçek'in, Tuncay Özkan'ın ve daha pek çok tanınmış şahsiyetin yetiştiği, kültürel mirasımızın en güzel örnekleri özgün evlerin, meyve bahçelerinin arasına gizlendiği yer dir EĞİN...

Anlatılarak değil, daha çok yaşanarak daha iyi fark edilen, öğrenilen Harput(Gakko) kültürü, de etkilemiştir bu havza insanını... Önceleri GAKKO, günümüzde ise zaman zaman GAKKOŞ diye tanımlanan bu yöre insanlarını Süleyman Yapıcı şöyle tanımlıyor.

Gakgo demek; kardeş demek,
Gakgo demek; ağabey demek,
Gakgo demek; amca demek,
Gakgo demek; kendini bilen yiğit, mert, delikanlı demek,
Gakgo demek; dost, arkadaş demek,
Gakgo demek; cömert, misafirperver kimse demek,
Gakgo demek; güven demek,

Gakgo demek; saygı demek,

Gakgo demek; sevgi demek.

Gakgo; manevi duyguyu ön planda tutan, efendi, mert, sözünü tutan, dürüst, namuslu, kimsenin namusuna göz dikmeyen, tarih ve geleneğine bağlı Harput beyefendisi ve delikanlısı demek...

Değerli hemşehrimiz Şerif Aydemir'de bir mülakatında AĞIN için AĞIN KÜLTÜRÜ için diyor ki: "Bu ilçenin önemli bir özelliği iki tarafında iki mühim kültür havzasının olması. İki yerden duygu ve fikir emmiş. Bir tarafında Harput var, diğer tarafında da Eğin (diğer ismiyle Kemaliye) var. Ve bu ikisi arasında sıkışıp kalmamış. Belki bunlar arasında ayrı ayrı kültür taşıyıcılığı yapmış, en önemli damarı oluşturmuş. O bakımdan Ağın'ı sadece iki üç bin nüfuslu küçük bir köy olarak görmüyorum. Orası çok önemli bir kültür havzası. 1900'lerin başında "Arkadaşlar, ilan ediyorum, nahiyemizde okuma yazma bilmeyen kız çocuğu kalmadı" diyen bir Yusuf Razi yetişmiştir. Yine 1900'lerin başında Seniha Bilgin isminde bir öğretmen 18 yaşında öğretmen çıkıp Adıyaman'a, Çemişgezek'e, Siirt'e öğretmen olarak tayin edilmiştir. O yörede bir Müderris Hüseyin efendi yetişmiştir."

MÜDERRİS HÜSEYİN EFENDİ Kimdir?

Yapılan araştırma sonucu elde edilen bilgilere göre: Elazığ'ın Ağın ilçesi doğumlu olan Müderris Hüseyin Efendi, 1858 yılında dünyaya gelmiştir. Babası "Büyük Hoca" namı ile tanınan Hüseyin Efendidir. Annesi ise Ayşe Hanımdır. Ailesi Ağın'ın ileri gelen eşraflarından biridir. Lâkaplarına "Hocagil" denir. Ağın'ın merkezinden olan Müderris Hüseyin Efendi, bugün kendi adının verildiği, "Müderris Hüseyin Efendi Mahallesi" doğumludur. Esas adı Hüseyin Hüsnü'dür. Babasının da hoca olması nedeni ile birbirlerinden ayırmak için babasına "Büyük Hoca" denmiştir.

Babası Hüseyin Hoca, okumaya düşkün biriydi. Bu sebeple sekiz yaşına kadar oğlu Hüseyin Efendi'ye ilk eğitimini kendisi vermiştir.

Sekiz yaşından sonra oğlunu ilim ve irfanını artırmak için Harput'a yollamış. Harput'un tanınmış medreselerinden biri olan Kâmil Paşa Medresesi'ne kaydederek tahsiline burada devam ettirmiştir. Kâmil Paşa Medresesi'nde devrin büyük âlimlerinden biri sayılan Hacı Abdulhamit Haindi Efendi müderris idi. Onun babası Ömer Naim'i Efendi de âlim bir zattı, işte böyle sağlam ve bilgili hocaların eline düşen Müderris Hüseyin Efendi, köklü bir eğitim almaya başladı. Medresedeki tek arkadaşı ise hocası Abdülhamit Efendi'nin oğlu olan Kemâl Efendi'dir. İleride Harput'un sayılı âlimlerinde biri olacak olan Kemâl Efendi (Kemalettin Efendi), ilim ve takva yönünden Harput'ta az yetişen âlimlerden birisidir. Bu zat daha sonra Harput'a müftü olunca, "Müftü Kemalettin Efendi" diye anılmıştır. Harput'ta bunlara "Efendigiller" sülalesi denir. Abdülhamit Hamdi Efendi Ağın'dan gelen Hüseyin Efendi'yi çok beğenmiş, ondaki zekâyı hayran kalmıştır. Küçük yaşta medreseye gelen Hüseyin Efendi'ye gerekli sevgi ve ilgiyi göstererek Ağın'ı özletmemiştir. Tam beş yıl Abdülhamit Hamdi Efendi gibi değerli bir hocadan dersler alır. Medreseyi bitirince hocasının gördüğü lüzum üzerine daha büyük bir ilim merkezi olan İstanbul'a gider. O, artık tahsilinin kalan bölümünü İstanbul'da tamamlayacaktır. Buraya geldiğinde ona Beyazıt medreselerini tavsiye ederler. Bunun üzerine Beyazıt medreselerinden birine kaydını yaptırır. Müderris Hüseyin Efendi buradaki okulunda da başarılı olmuş, kısa zamanda İstanbul gibi bir yerde tahsilini ikmal ederek "Devriye Müderrisliği" görevine getirilmiştir. Onun İstanbul'daki yükselişi hızlı bir şekilde devam eder. Bir süre sonra Ayasofya gibi büyük ve merkezi bir camiye vaiz olarak atanır. O, kürsüsünde yaptığı konuşmalarla İstanbul'luların dikkatini çeker. Vaazını dinlemek için diğer camilerin cemaati yavaş yavaş Ayasofya'ya kayarlar. Hüseyin Efendi burada edindiği büyük bir bilgi birikimiyle vaazlarını sürdürür. Nitekim halkın ona gösterdiği sevgi ve ilgi padişah sarayına kadar ulaşır. Bir cuma

günü: "Bir hükümdarın tebası altındaki insanlara adil muamelesi" konusunda bir vaaz hazırlar. Kürsüden konuşmasına başlayacağı sırada Sultan Abdülhamit'in camiye girdiğini görür. Bu durumu gelin bizzat Müderris Hüseyin Efendi'nin kendi ifadesinden dinleyelim: "Mevzuya kendimi örnekleriyle hazırlamıştım. Birden Sultan Abdülhamit'i karşımda buldum. Heyecanlanmış, ne konuşacağımı şaşırmıştım. Zira bir tarafta hükümdarların maiyetine adil davranmaları, diğer tarafta ise Padişah Abdülhamit duruyordu. Onu tahrik edici ufak bir hata benim için kötü şeyler getirebilirdi. Heyecanımın had safhasında rahmetli babamın bir sözü birden bire şimşek gibi kafamda çaktı: "Oğlum herhangi bir topluluğa hitap ettiğin zaman bu topluluğun insanlarını mezar taşı olarak kabul edeceksin" demişti. Heyecanım bir anda zail oldu. Hiçbir şeyden çekinmeden konuya girdim. Ve gayet rahat mevzuyu bitirdim."

Onun vaazlarını İstanbul'un uleması ve seçkin kişileri de her cuma gelir dinlerlerdi. Hitabeti oldukça iyiydi. Elazığ'lıların da akın akın geldikleri bu cami sürekli dolardı.

Bir gün bir saray arabası Müderris Hüseyin Efendi'yi alıp götürdü. Bu götürülüşten dolayı hemşerileri korktular. Fakat o, bir süre sonra tekrar kürsüye çıkınca üzüntüleri sevince dönüştü. Namaz sonrası çevresini alarak götürülme sebebini kendisinden dinlediler. Onu padişahın en yakın adamı olan Hacı Ali Paşa çağırtmıştı. Belirtildiğine göre bu çağırılma işini bizzat Sultan Abdülhamit emretmiştir. Hüseyin Efendi'den saray erkânına bir kaç gün vaaz ve nasihat etmesini istemişlerdir. Bu arada padişahın en yakını olan Hacı Ali Paşa ona bir dileği varsa yerine getireceğini söyler. Bu teklif karşısında Müderris Hüseyin Efendi durumu bir de Ağın'daki babasına bildirmek ister. "O, bugüne kadar baba sözünden hiç çıkmamıştır. Saraydan ayrıldıktan sonra aradan günler geçer. Bir gün Ağın'daki babası Büyük Hoca Efendi'den kendisine bir mektup gelir. Büyük Hoca Efendi mektubunda: "Oğlum, Şeyhülislâm dahi olsan gözümde yok. Memleketine

dön, biraz da memleketine hizmet et." diyerek onu Ağın'a çağırılmaktadır. Müderris Hüseyin Efendi bu mektubu alır almaz doğru Hacı Ali Paşa'nın yanına koşar, ona babasından gelen mektubu okur. Hacı Ali Paşa şaşırır, çünkü böyle bir fırsatı herkes değerlendirmek ister. Hüseyin Efendi Ali Paşa'ya: "Bana bir iyilik yapacaksanız babamın da arzusuna uyacak mahiyette olsun. Sizden bunu istirham ederim." deyince, Ah Paşa: "iyi ama, nasıl bir şey olmasını istiyorsunuz?" der. Müderris Hüseyin Efendi konuşacaklarını önceden tasarlamış olacak ki: "Ağın'da bir medrese yaptırırsanız, ben de vücudumu vakfetmek suretiyle hizmet ederim." diye karşılık verir. Hacı Ali Paşa, Hüseyin Efendi'nin bu arzusunu yerine getirmek üzere kafi miktarda parayı vererek onu 1880 yahut 1881 yılında Ağın'a yollar. Hüseyin Efendi medresenin yapımına başladığı sıra Ağın halkı da ona yardımcı olurlar. Kısa zamanda iki katlı olarak yapılan medresenin plân ve projesini Müderris Hüseyin Efendi bizzat kendisi hazırlamıştır. Hüseyin Efendi buranın fahri müderrisi olur. Daha sonra Ali Paşa'ya yazdığı bir mektupta inşaattan bir miklar paranın arttığını, istemeleri halinde artan bu paranın iade edileceğini, yahut bir miktar daha yollandığı takdirde Ağın Kasabası'nın lüzumlu olan bazı işlerinin yapılabilceğini bildirir. Bu mektup üzerine İstanbul'dan bir miktar daha para gelir. Hüseyin Efendi gelen bu parayla birlikte artan parayı Aşağı Cami ve Koçan Camisi'nin yapımı ile cami çevresindeki han ve dükkanların yapımında kullanır. Böylece bu iki cami ve medresenin masraflarına karşılık bir gelir kaynağı sağlanmış olur. özellikle İstanbul'da kendisine büyük ilgi gösteren, medrese ve camilerin yapım masraflarını saray bütçesinden karşılayan Hacı Ali Paşa'ya duyduğu minnet borcunu, o medreseye onun adını vererek ödemeye çalışmıştır.

Hüseyin Efendi Ağın gibi o zamanın küçücük bir kasabasına böyle bir medreseyi kazandırdığı için mutludur. Medresenin bahçesine su getirerek şadırvan yaptırır. Ayrıca

bahçesini ağaçlandırmaya çalışır. Özel yapılmış mermer üzerine altın yaldızla yazılmış medrese kitabesini o günün imkânları ile İstanbul'dan getirterek medresenin giriş kapısına astırır. Şairliği de bulunan Müderris Hüseyin Efendi, kitabedeki metni bizzat kendisi yazmıştır. Metin aynen şöyledir:

***"Yaptı sultan-ı zaman bendesi bu medreseyi
Kurnadan Ali Bey, zat-i mekânım meşrep
Ali Bey Medresesi namıyla yad olunur
Maden-i marifet ve mekteb-i irfanı adep
Çıktı bir dane bu meydan-ı sahavette bina Bunda
tahsil olunur cümle ilim say ile hep."*** (1308-1882)

Müderris Hüseyin Efendi 1910 yılına kadar hiç bir ücret almadan bu medresede çalışmıştır. 1910 yılında İlim sahibi olmak hakkını kazananlara ayrılan paradan önce 100 kuruş, 1918 yılında ise 200 kuruş gibi sembolik bir maaş almaya başlar. Kendisini vakfettiği bu medresede Cumhuriyet'e kadar binlerce insan yetiştirir. O, Ağın Kasabası'nda çok değerli hocalarla birlikte çalıştı. Ağın insanların okumaya olan düşkünlüklerinde Müderris Hüseyin Efendi'nin büyük payı vardır. Ağın'ının okuyup aydınlanması için medresesine binlerce kitap topladı. Bu kitapların büyük bir kısmı bugün Ankara ilahiyat Fakültesi Kütüphanesine bağışlanmıştır. 1926 yılında medreselerin lağvı üzerine bu bina ilkokul olarak Ağın halkına uzun bir süre daha hizmete devam etti. 1960'da ilkokul binası başka bir yerde yapılanca, Müderris Hüseyin Efendi'nin büyük oğlu olan Anayasa Mahkemesi üyesi Şeref Hoccoğlu bu eski medrese binasını yıktırarak yerine kendi imkânları ile El Sanatları Eğitim Merkezi binasını yaptırdı. Bu değerli din âlimi Arapça ve Farsçanın yanında Rumca'yı da bilmekteydi. Özellikle Yunan medeniyetini iyi okumuştur, ilim adamları, mutasavvıflar sık sık onu ziyarete gelirlerdi. Osmanlı sadrazamlarından meşhur Sait Paşa Elazığ'da vali iken, Müderris Hüseyin Efendi'yi ziyaret edenler arasında idi. Müderris Hüseyin Efendi'nin yaptırdığı Ali Paşa Medresesi Cumhuriyetten sonra ilkokula

çevrilince o bir müddet aşağı camide hocalık yaptı. Daha sonra Kemaliye Müftülüğü'ne atandı. Orada Şemsettin Günaltay gibi değerli insanlar ondan yararlandılar. 1935 yılında Kemaliye'deki müftülük görevi esnasında bir kalp krizi sonucu Hakkın rahmetine kavuştu. Kemaliye'liler onu çok sevdikleri için cenazesini vermediler. Bu gün hayatı bir roman kadar uzun olan Müderris Hüseyin Efendi, Kemaliye'deki kabrinde yatmaktadır. Taş sanduka şeklindeki mezarın baş abidesinde kısa bir kitabesi vardır. Bu kitabede; "Ağın müderrisi ve Kemaliye Müftüsü Hüseyin Hüsnü Efendi'nin ruhuna Fatih-1935" ibaresi yazılıdır. Ayrıca mezarın baş şahidesi bir din âlimi olduğunu gösterir şekilde yapılmıştır. Sandukanın üst kısmı açıktır.

CUMHURİYETİMİZİN 89.Yıldönümü...

Cumhuriyetimizin 89. Yıldönümü tüm yurttan resmi ve gayriresmi törenlerle kutlandı. Ankara ilinde halkın gerçekleştirdiği "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü" ne izin verilmek istenmemesi ve polisin "Biber Gazlı, tazyikli sulu" müdahalesi kutlamalara damgasını vurdu. Oysa kutlanan bir BAYRAM'dı...

Ünlü şairimiz Can YÜCEL'in belirttiği duygularla kutlanmalıydı...

"Nefes almak bayramdır mesela; günün birinde soluksuz

Kalınca anlar insan...

Görmenin nasıl bir bayram olduğunu karanlık öğretir;

Sevmenininkini yalnızlık...

Sızlanmayan her organ, hele de burun direğidir bayram

Bayramdı, elden ayaktan düşmemek,

Zihinden önce bedeni kaybetmemek, kurda kuşa yem olmayıp

Çok şükür bugünü de gördük" diyebilmek...

Sevdiklerinle geçen her gündür bayram.

Küsken barışmak,

Ayryken kavuşmak,

Suskunken konuşmaktır bayram..."

Festival Konuşması;

Nedim AKMEŞE
Ağın Kaymakamı

Çok kıymetli Ağın'lı Hemşerilerim;

Ağın da görev yaptığım 1 sene boyunca Ağın'lılarla birlikte olmanın hazzını ve ayrıcalığını defalarca yaşadım. Bunlardan biri de Ağın Kaymakamlığı ve Belediyesi tarafından düzenlemiş olduğumuz 10. Ağın Kültür, Sanat ve Leblebi Festivalini icra ve idrak etme ayrıcalığı oldu. Festivalimiz sizlerin eşsiz desteğiyle büyük ilgi gördü. Özellikle Destan Şairimiz Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ve Fethi Gemuhluoğlu gibi ülkemize mal olmuş önemli şahsiyetleri de andığımız festival etkinliklerimize İstanbul, Ankara ve Elazığ'dan katılan çok sayıda yazar, şair ve akademisyen misafiri konuk ettik.

Sayın Valimiz Muammer Erol, Prof Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof Dr. M. Beşir Aşan, Yrd. Doç. Dr. Naci Onur, Mehmet Akif Vakfı Başkanı Mehmet Cemal Çiftçigüzeli, yazar ve şairlerimiz Mehmet Nuri Yardım, Bedrettin Keleştimur, Dr. Necmettin Turinay, Günerkan Aydoğmuş, Şerif Aydemir, Merhum Fethi Gemuhluoğlu'nun oğlu Ali Gemuhluoğlu ve burada zikredemediğimiz değerli isimleri Ağınlılar adına misafir etmenin şahsım adına ayrı bir bahtiyarlık olduğunu belirtmeden geçemeyeceğim.

Bu kadar kıymetli ismi çok kısa sürede bir araya getirebilmiş olması bile Ağın'ın kültür

potansiyeli ve etkisini göstermesi açısından dikkat çekilmesi gereken bir husus olarak görülmelidir.

Festivalimiz kültürel etkinliklerinin yanı sıra leblebi ve pekmez yarışması ile konser etkinliklerini de kapsayan geniş bir programa sahipti.

Özellikle Ağın'ın alamet-i farikası olan leblebisini tanıtmak adına bu tür etkinliklerin önemli bir fırsat olduğunu ifade etmeliyim. Çünkü günümüz şartlarında marka olmak yeterli değil, markayı yaşatmak ve her fırsatta gücünü pekiştirmek son derece önemli bir husus. Köprümüz ve yollarımızın yapımı sonrası ilçemizin cazibesinin artacağından hiç kimsenin şüphesi olmasın. Fakat bu cazibenin daha etkili olması konusunda tüm Ağın'lılara düşen görevler olduğunu da unutmamalıyız. İlçemize bizler sahip çıkmaz, değerlerimizi ve güzelliklerimizi yaşatmazsak başkalarından bunu beklemek ne kadar doğru ve akılcı olur? Bu nedenle bu tür etkinliklere elimizden geldiği şekilde katkıda bulunmayı görev edinmeliyiz.

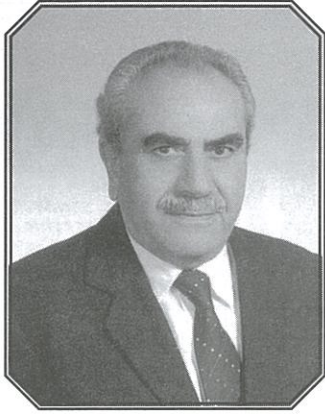
Yerel sanatçılarımız ve Muzaffer Ertürk'ün konseriyle son bulan festivalimize katkıda bulunan Valiliğimize, Kaymakamlık çalışanlarına, Belediyemize, Manas Yayıncılık ile ESKADER'e ve siz değerli Ağınlılara ayrı ayrı teşekkür eder, birlik beraberliğimizin sevgi, kardeşlik ve dayanışmamızın daim olması temeniyle saygı ve sevgilerimi sunarım.

Mustafa Kamil ATEŞ

İçimizden Biri

MUSTAFA KAMİL ATEŞ'İN ŞEREF BEDRİ ERDEM ile yaptığı sohbet.

K.Ateş: Derneğimizle uzun soluklu ilişkisini kesmeyen, dergi aboneliğini sürdüren, Ağın'a eğitimci olarak hizmet vermiş, her zaman kendini geliştirmeyi amaçlayan bir büyüğümüzü bu sayıda sizlere tanıtmak istiyorum. Aslen Keban'lı, olan annesi Ağın'lı sayın Şeref Erdem kimdir ? Kimlerdensiz?

Ş.Erdem: Kuzgeçe mah. Keban'lı Hafız'ın torunu, Ağın'lı Edebiye Erdem'in iki çocuğundan 1927 Keban doğumlu Şeref Erdem'im. Bir tane Kadri Erdem isminde kardeşim var. Babamı 25 yaşında çok erken kaybettim. Annem ve iki kardeş Keban ilçesi cami hafızı olan büyük babamın evine sığındık. Onun himayesinde büyüdüm. Babamı doğru dürüst tanıyamadım.

K.Ateş: Erken yaşta öksüz kalmak küçük çocuk için zor günler olduğu anlamına

geliyor. Yoğun emek gerektiren tarım, bağ, bahçe çalışmalarında erkek rolü çok önemlidir. Ayrıca fazla ekonomik getirisi olmayan bizim yörenin tarım ekonomisinde yaşamı sürdürmek anne ve iki çocuk için güç bir durum. Bununla nasıl başa çıktınız. Yani çocukluk yılları, eğitim yılları nasıl geçti, o zor günleri anımsayalım.

Ş.Erdem: 1927 Keban doğumlu olma-
ma rağmen, annemin memleketi olan Ağın'dan hiç kopmadım. Her zaman sevdiğim, özlediğim, gönül bağımın çok güçlü olduğu bir yerdir. Kışları Keban'da dedemin yanında geçirirken, ilkbahar olduğunda dört gözle beklediğim Ağın seferleri başladı. Sonbahara kadar Kuzgeçe mah. annemin baba evi olan yere taşınırdık. Bağ bahçe işlerimiz olurdu. Bu konularda her zaman anneme yardımcı olurdum. Yazın Ağın'da arkadaşlarım ile çok güzel çocukluk günlerim, yıllarım geçti. 1932 yılında Keban İlk okuluna başladım. 1937 yılında ise bitirdim. Ağın seferlerimiz bu dönemde okullar tatile girdikten sonra gerçekleşmeye başladı ve yıllarca devam etti. 1938 yılında Keban'da ortaokul olmadığından, daha büyük ilçe olan Arapkir'de ortaokula başladım. Ekonomik şartlardan dolayı ortaokulu 1.sınıfta iken bırakmak zorunda kaldım. Keban'da bulunan Etibank işletmelerinde çırak olarak çalışıp aileme ekonomik katkıda bulunmaya başladım. 1942 yılında fakir köy çocuklarının kurtuluşu olan, öğrencinin tüm ihtiyaçların karşılandığı, Akçadağ Köy Enstitüsü'ne başladım. Başarılı bir okul hayatım oldu. Çelimsiz olmama rağmen okulun elektrik işlerinin sorumluluğu bana verilmişti. Hatta okulumuzun elektriğinin üretildiği hidroelektrik (küçük) santralinin sorumlularından biriside ben oldum,

bazı geceler santralde yatıyordum.1947 yılında Akçadağ Köy Enstitüsün'den mezun oldum. Başarılı çalışmalarımın dolayısı mezun olduktan sonra bir yıl okulda sanal öğretmen adayı olarak kaldım.Çeşitli atölye çalışmalarına,etütlere,hatta bazı ders çalışmalarına katıldığım oldu.Bir yıl sonra sanal öğretmen uygulamasına son verildiği için Mili Eğitim Bakanlığı'na atamam yapıldı.

K.ATEŞ: Devlet size güzel bir olanak sundu.Yedirdi, içirdi, köylerin kalkınması için gerekli bilgi ve becerilerle donattı. Şimdi hizmet zamanı, ülkeye karşı olan borçların ödenmesinin zamanı geldi. Öğretmenlik günleri, köylüye rehberlik çalışmaları nasıl ve nerelerde geçti.

Ş.ERDEM: Köy Enstütüleri öğretmen olmanın dışında, köy yaşamında köylüye rehber olmamız için pek çok konuda eğitim almıştık. Bu alt yapı ile sanal öğretmenlik iptal edildiğinden okullara atamamız yapıldı. Genellikle Elazığ ilinin köylerinde öğretmenlik yaptım. Sırası ile 1948 yılı Keban ilçesinin Yukarı Mışelli köyü, 1951 Palu Tırmak köyü, 1952 Baskil ilçesi Kadı Köyü, 1953 Alişan Köyü,Çöteli Köyü ilk okullarında öğretmenlik görevimi başarı ile tamladım. Bundan sonra Elazığ ili Kız Öğretmen Okulunda aday öğretmenlerin staj yapmaları için oluşturulan okulda1956 yılına kadar staj okulu öğretmenlik görevimi sürdürdüm. 1956 yılında Erzurum ilinde yedek subaylık görevimi tamamladım. Askerlik sonrası Keban ilçesinin köylerinde 1960 yılına kadar çalıştım.1960 ihtilalinden sonra Keban İlçesi İlk Öğretim Müdürlüğüne atandım.Bendeniz o tarihteki ben olmayanlara, hatırlatmak istiyorum. 1963 sonlarında Ağın İlköğretim Müdürlüğüne istediğim için değil, idarenin gördüğü lüzum üzerine atandım.

Merkez Aptullah Lütfi ilkokulunda Mehmet Karaoğlu, Hüseyin Öztürk, Bahattin Yandımata, Fahrettin Tüzün, Selami Oğuz öğretmenler, iki Mehmet de hizmetli olarak vardılar.İsimlerini yazdığım insanlar hakkında duyduklarım dinlediklerim vardı. İlişkilerimi duyduklarıma değil tespitlerime göre düzenlerim.

Öyle yaptım.

Önce bu her biri ayrı ayrı, sonra birlikte çok saygın insanlarla okulun dış yanını düzenledik. Kadiyoran Mehmet Usta'nın zarif ve bedava izanıyla bahçeye güzel bir havuz yaptık. Çepeçevre kavak diktik.

Çalışırken arkadaşlarımla her birinin çalışkan, dürüst, samimi, sevecen olduklarını görmekteydim. Onlarla okulun içi güzelleşti. Derslerden sonra arkadaşlar okulu terk edip gitmez oldular. Evlerden gelenlerle biraz da yer - içer olundu.

Kaymakam doktor, banka müdürü ortaokulda iki üç öğretmen bu toplantılara katılır oldular. Savcı, Jandarma Komutanı da zaman zaman...

Böylece mesai dışında ilkokul Ağın'ın meselelerinin konuşulduğu, tartışıldığı bir yer oldu. Yağmur yağarsa Ağın bir acayip çamur olur. Evlerden işyerlerine, işyerlerinden başka yerlere dize kadar çamura batmadan gidemezsiniz.

Bir gün bir kısım çukurlara Yazılar'dan taş getirip dökme fikri doğdu. Reis Şemsettin Korkmazdan belediyenin tek aracı eski kamyonu rica edip öğrenciler, öğretmenler Yazılar'a gidip taş doldurup caminin önü ile Koçan arasında bir çukura bir-iki kamyon taş döktük.

Kaymakam, savcı, doktor bir gün bu taş doldurma işini seyre geldiler. Elleriyle o işe katılır oldular. Sonra kahveden yaşlı, genç insanları çağırdık. Gelmem diyen olmadı.

Arapkir karayolları şube şefi nasılsa öğrenmiş. Bir iki kamyon taş yükletip gönderdi. Faaliyet yankılanınca kaymakam Elazığ Karayolları Bölge Müdürlüğünden yardım istedi. İki üç tane taş kırma makinesi bir iki kamyon taş getirir oldu. Kadınlar, ihtiyarlar makinelere taş doldurur oldular.Caminin önü ile koçan arası, Mülâzım' gilin evin önüne kadar çamursuz yürünür hale geldi.

Birkaç yüz metre yerin çamurdan kurtulması büyük bir şey değildir. Lâkin Ağın'lıların genç - ihtiyar, kadın - erkek, çocuk - büyük birarada iş başarması büyük bir şeydir.

Ve böyle bir şey Ağın tarihinde ilk defa olmuştur. O tarihlerde Harita Yüksek Mühendisi Hüseyin Özkan başkanlığında Teksif Nirengi Grubu, araziler üzere bir çalışma yapmaktaydılar. Hüseyin Bey dürüst, çalışkan, bilgili, bir insan olarak ekibinin kaliteli elemanlarıyla birlikte Ağın'ın o günlerine büyük katkıda bulunmuştu.

Keza; kadastro çalışmaları yapılmaktaydı. Kadastro Müdürü Harita Yüksek Mühendisi Hayrettin Gürbüz, ekibiyle kendi işleri dışında bir Ağın'lı gibi Ağın'ın işlerine, günlük hayatın güzelleşmesine katkı vermişlerdir.

Bu insanlarla Ağın'ın her günü bir bayram sevinci içinde geçmekteydi. Üç sene boyunca okulda yedi - sekiz insan birbirlerine seslerini yükseltmeden her gün artan bir sevgi-saygı havasıyla yaşandı.

Yukarıda isimlerini yazdığım ve okuyacakların sabrını zorlamamak için isimlerini üzümlere yazmadığım Ağın'lı ve o tarihlerde Ağın'da olan Ağın'lı olmayanların katkısıyla üç sene Ağın bir bayram yeri sevinci yaşamıştı.

Ekip sonbaharda bir üzüm bayramı yapmaya karar verdi. Ve Ağın tarihinde ilk defa bir üzüm şenliği yaptı ve yazdı. O günlerin yaşayan çok az şahidi kalmıştır. Ama Ağın'lıların o günleri bilmek, hatırlamak, yaşatmak gibi bir sorumluluğu vardır. Ben Ağın'da, Ağın'lılarla yapılamayacak şey olmadığını düşünürüm.

Cennet olmak için Ağın'da her şey vardır. Gerekli olan Ağın'ının gayretidir. Bu yazıya o tarihlerde Ağın'ın köylerinde çalışan, içleri ışıltı dolu öğretmenleri katmamak vicdansızlık olur. Her biri pırlanta gibi.

Bahsettiklerim 1963'ten bu yana geçen uzun ömrümde gönlümde sönmeyen aydınlığı olmuşlardır.

Her birine minnettarım.

K.ATES: Devlet Memuru olduktan sonra yani o günün şartlarına göre iyi maaşı olan, saygın bir mesleğe sahip öğretmenler köy okullarına atanırlardı. O günün şartlarında bekar olarak görev yapmak çok zor olmaktadır. Bu dönemlerde aileler hemen çocuklarını evlendi-

rirlerdi. Sizde de aynı durumların olduğunu sanıyorum. Evlilik nasıl gerçekleşti, çocuklarınızı tanıtır mısınız?

Ş.ERDEM: 1948 Yılında ilk görev yerim olan Keban Yukarı Mışelli Köyünde öğretmen iken Aşvan Köyünden Nadire Hanımla evlendim. Bu evlilikten 9 tane çocuğum oldu. Yaşayan 5 tane-sini yaş sırasına göre anlatayım. 1949 doğumlu Rıza, defterlikten emekli, 26 Haziran 2012 tarihinde Ankara'da nedeni tam anlaşılmayan bir hastalıktan dolayı vefat etti. 1953 doğumlu kızım Ümit Güzel, emekli öğretmen, 1954 doğumlu Habib Fransa'da yaşıyor, iktisat üzerinde çalışıyor. Bu alanla ilgili kitapları var. 1956 doğumlu Uğur Gaziantep'te özel dershanede öğretmen. 1959 doğumlu Edip serbest çalışıyor.

K.ATES: Öğrendiğime göre Ağın İlk Öğretim Müdürlüğü sonrası, yani 1966 yılında Türkiye'de yurt dışında çalışan işçi çocukları için, bu ülkelere ilk okul öğretmenleri gönderilmeye başlandı. Bu öğretmenlerden birisi de siz olmuşsunuz. Bu olay asıl gerçekleşti. Avrupa'daki öğretmenlik günleri nasıl geçti?

Ş.ERDEM: 1967 yılına kadar Avrupa'ya çok sayıda insanımız işçi olarak çalışmaya gittiler. Bir kısmı bekar olarak çalışmaya devam ettikleri halde, bazıları ise ailelerini yanlarına aldılar. Böylece çok sayıda ilköğretim çağında önemli sayıda çocuk nüfusu oluştu. Bunların anadillerini, kültürlerini unutmamaları için ilköğretim öğretmenleri gönderilmeye başlandı. İlk katile 1967 yılında gönderildi. Bu dönemde her ilden iki tane aday öğretmen seçilip Ankara'ya gönderildi. Seçilen 130 öğretmene sınav, sözlü yapıldı. 16 tane Almanya'ya, 3 tanede Belçika için seçildi. Ben Belçika'ya gidecek öğretmenlerden birisi oldum. 1969 yılına kadar bu ülkede Türk işçileri, çocukları ile çok güzel, verimli, unutamıyacağım günler geçirdim. Yabancı dilim yoktu. Çalıştığım bölgede Fransızca konuşuluyordu. Derdimi anlatacak kadar Fransızca öğrendim. Bugün hala Fransızca

kitaplar, hatta Fransızca Kuran-ı Kerim okuma-ya çalışıyorum. Belçika yıllarında Türk işçileri ile güzel günlerim oldu.Beni çok sevdi ve saydılar. Onların pek çok sorunlarının çözümünde yardımcı oldum. Sözümü dinlerlerdi. O yıllarda işçilerimiz çok kötü koşullarda , en zor, en tehlikeli işlerde çalıştırılıyordu. Bu nedenle çok işçimiz hasta, sakat hatta ölenler bile olmuştu. Bu durumlar beni çok üzmüştü.Bir çok kadın dul, çocuklar yetim kalmıştı.Başımdan bunun gibi pek çok olay geçti.Şunu söyleyebilirim, hayal edemeyeceğim güzel günlerimde oldu.1970 yılında Türkiye'ye otomobil alarak döndüm. Dönüşte yine Elazığ il-ine atandım.Fakat İlk Öğretim Müdürlüğü görevi hakkımken köy okullarına gönderildim.1975 yılında çok sevdiğim öğretmenlik görevinden emekli oldum.1975-1980 yılları arasında bir ortak ile elektrik hat döşemeleri müteahhitliği yaptım. Elazığ-Malatya illerinde elektrik hat döşeme işleri de yaptım.1980 yılında Bursa'ya taşındım.1983 yılında Sıkıyönetim komutanlığı tarafından 1 yıl süre ile Keban ilçesi Belediye başkanlığına atandım.1984 yılından buyana An-kara Batıkent'te yaşamaktayım.

K.ATEŞ: Ankara Ağın Kültür ve Dayanışma derneği,1953 yılında Ankara'da yaşayan hemşerilerimiz tarafından kurulmuş, bazı kesintilere uğramasına rağmen çalışmalarını, özveri ile sürdürmeye çalışmaktadır. Bu sırada yöremiz sorunlarını, hemşerilerimizin duygu ve düşüncelerini dergimiz aracılığı ile duyurmaya çalışmaktayız. Siz de dergimizin yaşamasına yıllarca desteğinizi esirgemediniz. Bunun için teşekkür ederiz. Derneğimizin çalışmalarını değerlendirmisiniz.

Ş.ERDEM: Dernek çalışmalarını çok önemsiyorum. Ağın'a yakışır, Ağın'ın güzelleşmesine, ekonomik olarak kalkınmasına yardımcı olan çalışmalar yapmasını istiyorum. Derneğimizin varlığından müthiş zevk alıyorum. Çalışmalarına devam etmesini diliyorum, görev alan arkadaşlara başarılar diliyorum.

K.ATEŞ: Uzun yıllardır Ağın'dan uzak yaşayan bir kişi olarak, hemşerilerimize iletmek istediğiniz mesajınız var mı?

Ş.ERDEM: Ağın'lıların Ağın'lı olarak yaşamasını, Ağın'lıların Ağın'a uygun zamanlarında göç etmesi ile Ağın gelişir, güzelleşir. Ağın sadece bağ,bahçe ile kalkınmaz, istihdam yaratacak yatırımlar yapılmalıdır. Dışarıdan gelenler toprak satın alır, yerleşirse Ağın, Ağın ol-maktan çıkar.Benim şahsi görüşüm budur. Ağın'ı ve Ağın'lıları çok seviyorum. Ağın'lı olmaktan gurur duyuyorum. Tüm Ağın'lı hemşerilerimizin sağlıklı ve mutlu olmalarını diliyorum.

HASTANE

Canını hastaneye atar
İyi olurum diye yatar
Doktor ne olur beni kurtar.
Yara derin inemez ki
Çaresini bilemez ki

Kimi hasta kimi ölür
Derdi ancak çeken bilir
Arada bir doktor gelir
Yara derin inemez ki
Çaresini bilemez ki

Bir ümitle yatıyorum
Alıp alıp satıyorum
Dünya senden kopuyorum
Ayrılması zor olacak
Birer birer ölüyorlar
Hastalar hep görüyorlar
Sonumuz geldi diyorlar
Yara derin inemez ki
Çaresini bilemez ki

Ölür ölmez kaldırdılar
Odayı geri doldurdular
Acap çocuklar ne oldular
Yara derin inemez ki
Çaresini bilemez ki

Hiçbir ağlayanım yoktur
Derman bulamadı doktor
Beklemeyin yavrularım
Gelemem artık yol uzaktır.

Münire YILMAZ TAŞOĞLU

29 Ekim 1923 Devrimi: TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Hüseyin BAŞDOĞAN

29 Ekim 1923 Türk ulusunun yeniden varoluşudur. Cumhuriyet devriminin mimarı Mustafa Kemal Atatürk'tür. Türkiye Cumhuriyeti'nin mimarı. Samsun'a çıkarak düş evreninde oluşturduğu Cumhuriyeti ilmik ilmik dokur. Yoluna çıkan engelleri: biliminin, askeri yeteneğinin ışığında eritir, yok eder. 19 Mayıs 1919'da Samsun'da bir kıvılcım çakarak, karanlıkları yırtar; Anadolu'yu aydınlatır. Bu aydınlıkta uyanır; yürür düşman üstüne eriyle, kadınıyla, kızıyla Anadolu insanı. Tutsaklıktan kurtulmanın yollarını arar. Kurtuluşa, Çanakkale kahramanı Mustafa Kemal'in izinden giderek ulaşacağına inanır; çünkü Mustafa Kemal'e güvenmektedir. O, tutsak bir ulusu, bağımsızlığına kavuşturmak için emperyalizme savaş açan ilk Doğulu liderdir. Emperyalizmin olduğu yerde; nemelazımcılık, kadercilik her şeye boyun eğiş vardır. Sivas ve Erzurum Kongreleri'nin amacı, ulusu bu felsefeden kurtarmaktır. Mustafa Kemal, tutsaklığın Türk ulusunun yapısına aykırı olduğunun bilincindedir. Anadolu insanına ulus olma bilincini aşlamaya çalışır. (Osmanlı imparatorluktu. Uluslar vardır. Bu uluslar, imparatorun uyruğudur.)

İnsanca yaşamak için yapılır; İnönüler, Sakaryalar. Dumlupınarlar... 30 Ağustos 1922'de mezar olur düşmana Anadolu, Mehmetçik sel olur dokuz günde Afyon'dan İzmir'e akar. İzmir'e girişimiz, zaferin çabukluğu, geniş ve kesin neticeleri itibarıyla bütün dünyada büyük hayret yaratan bir psikolojik ortama rastlar. Yunanlılar, bozgundan sonra Anadolu'nun tahliyesi şartıyla mütareke teklifi için müracaat fikrine gelmiş bunu İngilizlere söylemişlerdir... **3 Ekim 1922'de Mudanya Konferansı** açıldı. Konferansta İngiltere'yi

General **Harrington**, Fransa'yı General **Charpy**, İtalya'yı da General **Mombelli** temsil ediyordu. Mütarekenameyi 11 Ekim 1922 sabahı saat 6'da imza ettik. (İsmet İnönü, **Lozan Antlaşması**, 29-46) Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli de **Lozan'da** atılır. **Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923** günü imza edilmiştir, imza törenleri medeni ölçüde ve Türkiye için şerefli bir şekilde tertip edilmiş, neticelenmiştir, (ade.s. 67)

Ali Naci Karacan, antlaşmanın imza törenini "**Lozan**" adlı yapıtında şöyle anlatmaktadır:

23 Temmuz sabahı Lozan Palas'ta uyananlar bir gece içinde otelin, barış şerefine gelin gibi donatıldığını görerek şaşakaldılar. Büyük girişten holün sonundaki pencerelere, koridorlara kadar her tarafa bayraklar asılmıştı. En göze çarpan köşelere dostluk belirtisi olarak kırmızı-beyaz bir Türk armasıyla mavili beyazlı bir Yunan arması takılmıştı.

Lozan Antlaşması, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yolunu açar. Mustafa Kemal, 28 Ekim 1923'te bazı arkadaşlarını (Fethi Bey, İsmet Paşa, Kazım Özalp Paşa, Halit Paşa, Kemalettin Sami Paşa, Fuat Bulca, Ruşen Eşref Onaydın...) yemeğe davet eder. Yemekte. "**Yarın cumhuriyeti ilan edeceğiz !**" der. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in bayrağı dalgalanır, tek başına, bağımsız bu gökyüzünde. Savaştan sonra, emperyalizmin kışkacından kurtulmuş, tam bağımsız bir devlet kurulur. Kurulan bu devletin temel ilkeleri Cumhuriyetçilik, Laiklik, Ulusçuluk, Halkçılık, Devrimcilik, Devletçiliktir. Bunlardan en önemlileri kuşkusuz Devrimcilik ve Laiklik. Özellikle bu ilkeler doğrultusunda ulus olma özelliğini kazanmış; teokratik yapıdan demokratik yapıya geçilmiş böylece ekonomik ve politik bağımsızlığa erişilmiştir. Geniş anlamıyla

Atatürk bağımsızlığı siyasal, mali, ekonomik, adli, kültürel ve askeri bağımsızlıktır. Bu düşünceyle sömürülen yoksul Doğu insanına, yeni bir ruh, yeni bir biçim, yeni bir yön verilir. İmparatorlukla birlikte, medrese ve ulema düşüncesi de tarihe karışır. Ne yazık ki günümüzde medrese düşüncesi yeniden filizlenmiştir. Genç dimağları şeriatçılık suyuyla yıkayıp ümmetçiliğe doğru kaydırmak isteyenler vardır. Medrese düşüncesinin ege- men olduğu kimi çevrelerde Atatürk devrim- lerinin yerini nurculuk ilkeleri almaktadır. Böyle yetişen gençler, elbette ekonomik emperyalizmin bir ahtapot gibi ülkeyi sardığını algılayamayacak. Dünyadaki gelişmelerden ve yeni sömürü sis- teminden habersiz olarak yetişecek. Ülkenin ilerlemesini, kalkınmasını bir orta çağ görüşü olan ümmetçilikte arayacaktır. Şeriatçı yapı ümmetçiliğe yol açar. Demokrasiyle şeriat bağdaşmaz; çünkü şeriat farklı düşüncelere yer yoktur. Dogmatiktir. Ümmetçi toplum, belli çerçevenin dışına çıkamaz; araştıramaz, incel- emez, irdelemez. Düşünceleri, aklın süzgecinden geçirmez. Türkiye'yi diğer Müslüman ülkelerinden ayıran Atatürk'ün açtığı aydınlık yoldur. Bu yoldan sapmak, ülkemizi çıkmaz sokaklara taşır. Müslüman ülkelerin hangisinde Türkiye ölçüsünde uygarlık, çağdaşlık, demokrasi, özgür yaşam vardır. Bu yaşam tarzını Atatürk'e ve onun devrimlerine borçlu olduğumuzu unutmayalım. Arap ülkelerinin düştüğü duruma düşmememizin nedeni, Atatürk Cumhuriyeti'nin aydınlığıdır. Cumhuriyetin değerini "Cumhuriyet" adlı yapıtında **Turgut Ozakman** şöyle vurguluyor:

Sevgili gençler!

Cumhuriyetin ne kadar büyük nimet olduğunu anlamak için Afganistan'ı, Irak'ı, İran'ı, Pakistan'ı, Emirlikleri, Suudi Arabistan'ı , Mısır'ı, Libya'yı, Tunus'u, Cezayir'i, Fas'ı Müslüman Afrika'yı düşünün.

Cumhuriyetin önünde hazır bir model yoktu.) Yolunu düşünerek, arayarak, dene-yerek açtı. Şartlardan, ihtiyaçlardan, imkandan, tarihten yararlandı. Para yok, kredi yok, yetişmiş yet- erli sayıda elaman, uzman yok, araç-gereç yok.

Osmanlı' dan borca batık bir miras kalmış.

O altın kuşağın iki gücü vardı sadece: Akıl ve yurtseverlik Bu iki güçle yola çıktılar. Mucizeler yarattılar.

"Küçük hanımlar, küçük beyler! Si- zler geleceğimizin gülü, yıldızı, talih ışığısınız. Memleketi asıl aydınlığa sizler boğacaksınız. Ne kadar önemli, değerli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Kızlarım, çocuklarım, si- zlerden çok şeyler bekliyoruz."

Durdu, sordu: "Çok çalışacaksınız değil mi?" Çocuklar avaz avaz bağırdılar: "Söz!" Arkadaşlarıyla birlikte ne yaptık sizler için yaptık Sizin mutluluğunuz, onurunuz için yaptık. Başınız dik gezin, kimsenin kulu kölesi olmayın diye yaptık. Bir daha bu acı günleri yaşamayın diye yaptık Ödülümüz sizin temiz, güzel sevgi- nizdir. "

Fevzi Paşa 'nın gözleri yaşardı.

Atatürk Cumhuriyeti: laik, çağdaş, sosyal bir hukuk devletidir. Türk Devrimi'nin ürünüdür. İnsan hak ve özgürlükleri temeline dayalı, bu yolda tüm uygar insanlığa örneklik ede- cek bir baş yapıtı değerindedir. Bu baş yapıtı, her türlü sömürgeci, bölücü anlayış ve düşüncelerden korumak. Türk ulusunun hem de tüm uygar ulusların üniversiteleriyle, bilim, düşün ve sanat çevreleriyle üzerlerine düşen bir insanlık görevi- dir. Çünkü, Cumhuriyet; özgürlüktür, kardeşliktir, erdemdir. Tasada, kıvançta ortak olmaktır. Bu ülkede yaşayan her birey, Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet'e gönülden bağlanmalı cumhuriyetin temel ilkelerinden, değerlerinden sapmamalı ki bu baş yapıt sonsuza değin yaşasın, ışığıyla ülkemiz aydınlansın. Gelecek kuşaklar, böyle aydınlık bir ülkede huzurlu, mutlu yaşasınlar.

Kaynakça:

1. Ali Naci Karacan, Lozan
2. Andrew Mango, Atatürk
3. Falih Rıfkı Atay, Çankaya
4. İsmet İnönü, Lozan Antlaşması
5. Özer Ozankaya, Cumhuriyet Çınarı
6. Sabahattin Selek, Milli Mücadele
7. Turgut Özakman, Cumhuriyet

Prof. Dr. M. Fevzi Öz

Anılarım

Kırgızistan'dan:

Türk Cumhuriyetlerinde, Rusya'nın kullanmış olduğu "Kril" alfabesi kullanılıyordu. Bu Cumhuriyetlerde kullanılan harfler, her ülkede farklılıklar gösteriyordu. Türkiye ile harf birliğine gidilmesi ve Latin alfabesini esas alan. Türk harflerine benzer, ortak bir harf sistemine geçilmesi düşünülüyordu. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığımızda bir komisyon kurulmuştu ve başkanlık görevi de bana verilmişti. Harf birliğini sağlamak için Türk Cumhuriyetlerine çeşitli ziyaretlerimiz oldu.

Türk Cumhuriyetlerine bir ziyaretimizi de, o zaman Milli Eğitim Bakanı olan Koksal Toptanla birlikte yapmıştık.

Benim; Çin'de, yalnız başıma yaşadığım ilginç bir olaydı. Ama bundan daha da heyecan ve gurur verici bir büyük olayı Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te. Koksal Toptanla ve Türk heyeti ile birlikte yaşadık. Bakanımızın önderliği ile 7 Türk devletinin Milli Eğitim Bakanları, bu ülkelerin Millî Eğitim Delegasyonları ve ayrıca 14 Özerk Türk Topluluklarının temsilcileri bir araya gelmiştik. Onur duyulan, gurur verici bir tabloydu. Bağımsız Türk Devletlerinin ve Özerk Türk Topluluklarının, başta dil ve harf birliği sorunları olmak üzere çeşitli sorunları tartışılıyordu ve Türkiye Millî Eğitim Bakanı Koksal Toptan, konuşmasının bir yerinde şöyle diyordu: "Harf birliğimiz büyük önem taşımaktadır. Bunu gerçekleştirmek için ülkemizin harf ve alfabe uzmanlarını buraya getirdim."

Türk Devletleri Millî Eğitim Bakanlarının imzaladığı sonuç bildirisinde ise Türk Devletlerinde harf birliğine gidileceği ilân ediliyordu. Türk harflerini esas alacak bir harf birliği idi bu. Sonuç heyecanla ve coşkuyla alkışlanıyordu. Gerçekte bu alkış, Atatürk'ün eğitimle ve harf devrimi ile ilgili düşüncelerine idi. Bu karardan sonra, Türk Cumhuriyetleri harflerini

değiştirmeye başladılar.

Bangkok'tan:

Tayland'ın başkenti olan Bangkok'ta. Asya ve Okyanus ülkeleri temsilcileri ile Birleşmiş Milletler UNESCO temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapılmıştı. Bu toplantıda eğitim ve özellikle okuma-yazma sorunlarına çözümler aranacaktı. Ben de "Türkiye'de İlköğretim" ve "Yetişkinlere Okuma-Yazma Öğretimi" konularında iki bildiri sundum. Bildirilere büyük ilgi duyuldu ve Türk eğitimindeki gelişmeleri takdir edici konuşmalar yapıldı. Daha sonra bu bildiriler UNESCO tarafından yayınlandı.

Bildirilerimde "Eğitim sorunlarının çözümünde en büyük gücün öğretmen unsurunu olduğunu: bu nedenle, öğretmenlerin yetişmelerine büyük önem verilmesi gerektiğini" ifade etmiştim.

Bildirimi tamamladıktan sonra, Japonya temsilcisi söz alarak şunları söyledi. "Biz de eğitimde öğretmenin büyük önemine inanıyoruz. Bunun için de nitelikli öğretmen yetiştirmeye çalışıyoruz."

Ülkemizde önemli bir olay olmuştu: Devletin en üst görevlerinde bulunmuş ve başarılı çalışmalar yapmış, sonra emekli olmuş bir zat. ilgili makamlara müracaat ederek. "Henüz çalışabilecek durumda olduğumu, kendisine köyde ya da kasabada bir öğretmenlik görevi verilmesini" istemişti. Ancak, devletten şu cevabı almıştı. "Çok başarılı çalışmalarınız oldu: sizi takdir ediyoruz. Sizi büyükelçi yapabiliriz, milletvekili hatta bakan olmanız için yardımcı oluruz fakat görevi veremeyiz. Çünkü öğretmenlik özel bir eğitim gerektirir." Romanya'dan:

Balkan ülkeleri ile Kültürel İlişkiler Komisyonu olarak Köstence'de bulunuyorduk. Köstence ve Dobruca halkı, bizim gibi Türkçe konuşuyorlar. Bizlere fevkalade yakın ilgi gösteriyorlardı. Her fırsatta Türkiye'yi görme arzularını dile getiriyorlardı.

Bir toplantının bitiminde, öğretmenler beni yandaki odaya davet ettiler. Çay ikramından sonra kitaplıktaki Türkçe yazılmış kitapları ve alfabeleri gösterdiler. Bir bayan öğretmen şunları söyledi. "Türkçe harflerinin en kolay bir harf sistemi olduğunu görüyoruz. Bu nedenle çocuklarımıza daima Türkçe okuma-yazmayı da öğretiyoruz ve bundan derin mutluluk duyuyoruz." Bu ifadelere ben de çok memnun olmuştum.

Ertesi gün. 10 Kasım günüydü. Saat 9.00'da. büyük bir topluluk karşısında, sempozyum çalışmaları başladı. O sırada. Köstence'nin Romen olan Milli Eğitim Müdürünün, toplantı başkanlığına bir yazılı önerge verdiği görüldü. Önergede şunlar yazılıyordu: "Kendilerine büyük saygı duyduğumuz Büyük Atatürk'ün ölüm yıldönümü nedeniyle toplantıya katılanları. O'na bir dakikalık saygı duruşuna iavet ediyorum. Atatürk. Balkan ülkelerinin de fikirlerinden çok yararlandığı büyük bir Devlet Adamıydı." deniliyordu. Bu önergenin oy birliği ile kabulünden sonra saygı duruşu yapıldı. Daha sonra verilen bir önergede ise. öğretmen yetiştiren Köstence "İ tadoji Enstitüsü" adının "Atatürk Pedagoji Enstitüsü" olarak değiştirilmesi isteniyordu.

Türk de'egasyonu olarak. Romenlerin bu güzel davranışlarından çok mutlu olmuştuk.

ABD'den:

Yüksek lisans ve doktora öğrenimi için ABD'de bulunuyordum. Prof. Dr. Schepauister adında bir öğretim üyesi. "İlkokuma-Yazma ve Ana Dili Öğretimi" dersimize geliyordu. Bir gün beni odasına davet etti; elime dergic A bir yazıyı verdi. Derginin yazar makalesinde, şur, arı yazıyordu. "Türk harf sistemi dünyanın en kolay bir harf sistemidir. İngilizcede mektup yazmak için bile. sözcük kullanma ihtiyacı duyarız. Oysa Türkçede böyle bir durum yoktur. Biz de bir harf devrimi yapıp Türk harflerini alsak çok kolaylık olacak."

Hocamız benden harf sistemimizle ilgili açıklama istedi. Sonra kendi adını bizim harflerle yazmamı istedi. Kalem alıp hemen "Şeposter" diye yazdım; eline alıp harfleri saydı ve şöyle dedi: "Ben de bu harf sistemini çok beğendim. İngilizcede on iki harf olan adımı, siz Türkçede sekiz harfle yazdınız. Bence de sizin

harflere yönelsek iyi olacak."

Üç ay içerisinde okuma-yazma öğretebildiğimizi öğrenince, harf sistemimizi daha da çok takdir etti. Çünkü İngilizce okuma-yazma ancak bir öğretim yılında öğretilabiliyordu.

Birçok kitapları da olan öğretim üyemizin, harf sistemimizle ilgili bu sözlerine çok memnun olmuştum.

Birinci Sınıf Öğretmenliğimden:

İlköğretmen okulunu bitirdikten sonra. Tunceli iline atanmıştım. Bu ilde 7 yıl ilkokul öğretmenliği yaptım. Diyebilirim ki. bu süre hayatımın en güzel ve en başarılı yılları oldu. Birinci sınıfı okuttuğum ilk yılı daima heyecanla hatırlarım. Okuma-yazma öğretimi ile ilgili kitaplar okuyor, ilkokul programını inceliyor, deneyimli öğretmenlerden, yöneticilerden yararlanıyordum.

OLDU MU?

Ağın Ağın deyip ismin andığın
Gurbet elde hasretiyle yandığın
Rüyada kendini orda sandığın
O güzelim günlerinde oldu mu?

Güz mevsimi bağlarım bozduğun
Yazbaharda Toprağını kazdığın
Ağaçlara isimlerin yazdığın
O güzelim günlerinde oldu mu?

Dağlarında sakızlar kanattığın
Yaz gecesi damlarında yattığın
Sabahları erken erken kalktığın
O güzelim günlerinde oldu mu?

Tarlalarda buğdayların biçtiğin
Çeşmelerden soğuk sular içtiğin
Tozlu yollarından gelip geçtiğin
O güzelim günlerinde oldu mu?

Bahçesinden gonca güller derdiğin
Bir kara gözlüye gönül verdiğin
Düğün dernek muradına erdiğin
O güzelim günlerinde oldu mu?

Dere tepe yüce dağlar aştığın
Beyaz topraklarına ulaştığın
Seni sevenlerle kucaklaştığın
O güzelim günlerinde oldu mu?

Memduh SOYLU

Başaramayacağım endişesine kapıldığım zamanlar oldu. Ancak azimle ve heyecanla çalışmaya devam ettim. İlköğretim müfettişlerinden de çok yardım ve destek gördüm.

Öğretim yılı sonunda başarılı bir sonuca varmanın mutluluğunu duyuyordum. Okuma bayramına katılan velilerin coşkularını, sevinçlerini hiç unutamam. Bir kısmı okuma-yazma bilmeyen veliler, çocuklarını kucaklayarak öpüyor onlarla gurur duyuyorlardı. Ve şöyle diyorlardı. "Bu çocuklar bizi geçti! Bizleri geçecek." diyorlardı.

Gerçekten de öyle oldu. O çocuklardan öğretmen, bakan, milletvekili, belediye başkanı, hâkim, avukat, mühendis olanlar oldu; diğerleri de hayatlarına güzel yön veren aktif iş adamları oldular,

İlköğretim Müfettişliğimden:

Öğretim yılının sonlarıydı. Ankara Çamlıdere ilçesi Bayındır Köyü ilkokulu öğretmeni Hasan Bey. köydeki okuma bayramına davet etmişti. Bir sınıf bu bayram için düzenlenmişti. Kadınlı - erkekli kalabalık bir izleyici grubu vardı. Birinci sınıf öğrencileri sahneye çıkıp, hikâyeler, şiirler okuyorlardı; sıra tombul bir erkek çocuğa gelmişti. El hareketleriyle, coşkuyla bir "Bayrak" ve bir de "Atatürk" şiiri okudu. Onu da hep birlikte alkışladık. O an önde oturan bir dede koşarak, son şiirleri okuyan torununu öperek, bağrına basarak, gözleri sevinç yaşlan ile dolu olarak şunları söylüyordu. "Aferin Mustafa'm! ne güzel okudun! İşte biz Gazi Paşa Atatürk'le birlikte hep bu bayrak için savaştık!"

Daha sonra bu yaşlı dedenin Kurtuluş Savaşına katılmış bir "Gazi" olduğunu öğrendim.

Okuma-Yazma Okullarından:

"Türk Silâhlı Kuvvetleri Okuma-Yazma Okullarında" dört ay eğitim yapılırdı. Okuma-yazma bilmeyen erlere okuma-yazma, matematik, yurttaşlık bilgileri öğretilirdi.

Bir kursun üçüncü ayında. Halit adında bir er. ayağında romatizmadan şişlik olduğu için. yakındaki hastaneye yatırıldı. İki gün sonra bir de ne görelim! Halit o şiş bacaklarıyla gelip gene kendi yerine oturmuş. "Halit sen hastasın, git hastanede tedavi ol!" sözlerimize bize şöyle karşılık verdi. " Ben bugüne kadar okuma

imkânı bulamadım. Ordumuz sağ olsun; bize bu fırsatı verdi. Ben bu kursu bitirmeden, okuma-yazma öğrenmeden bu sıradan hiçbir yere gitmem. Hastane kaçmıyor ya. Hastaneye kurs bitince giderim." dedi. Halit sancı çekse de kursu tamamladı ve okuma-yazmayı öğrendi.

Sıcak bir temmuz günü; okuma-yazma okulundaki erler, bahçedeki ağaç gölgelerinde dinleniyorlardı. Sadece bir er. Ali. güneş altında dolaşıyordu. Yanımıza çağırıp, bir gölge altına gitmesini söyledik. Ali'nin bize yanıtı çok ilginçti. Şöyle diyordu. "Ordumuzun bize verdiği bu fırsatı iyi değerlendirip okuma-yazma öğrenmem gerekli. Bu gün derste kalktım. Öğretmenin söylediklerini yazamadım. Öğretmen beni cezalandırsa yeri-ydi; o cezalandırmadı. Şimdi güneşin altında dolaşıyorum ki Allah beni cezalandırsın."

Hayretle Ali'nin yüzüne baktık ve Türk halkının öğrenmeye olan büyük isteğini, bir kere daha derinden hissettik.

Türk ordusunun, halkımızın okuma-yazma yönünden gelişmesine yardımcı oluşu çok sevindiricidir. Ben de. bu okullardaki çalışmalara, bir eğitimci olarak, yedi yıl süre ile yardımcı olmaktan daima kıvanç duyarım.

Gönüllü Kuruluşlarla İlgili Anılarım

Halkımızın cehaletten kurtarılması için. gönüllü kuruluşlarımız büyük bir hizmet arzusu gösteriyorlar. Bu kuruluşlar içerisinde bulunan ANAÇEV (Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı) Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ile ilgili ilginç anılarım oldu.

Bu kuruluşların üyelerine gecekondur ve kırsal kesimdeki halkımıza okuma-yazma öğretme görevi verilmişti. Bunun için. üyeler ilk önce bir kurs görecekle, öğretim tekniklerini kavrayacaklar, sonra hizmete başlayacaklardı. Benim de kursta görev almam isteniyordu. Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Başkanlığı görevinde bulunuyordum. Okuma-yazma çalışmalarına büyük önem veren Millî Eğitim Bakanımız Prof. Dr. Hikmet Uluğbay. Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. M. Lütfü Çakmakçıya bizzat telefon ederek, benim okuma-yazma kursunda görevlendirilmemi istemiş. Ülkemize, eğitime hizmeti hayatının temel amacı bilen, eğitimdeki atılımları gönül-

den destekleyen Rektörümüz bana. Bakanın isteklerini ve bundan kıvanç duyduğunu bildir-di.

Bir gün sonra, halka hizmet arzusu ile dolu ve çoğunluğu hanımlardan oluşan, idealist bir grubun oluşturduğu salonun kürsüsündeydim ANAÇEV yönetim kurulu başkam. Milli Eğitim Bakanının eşi. Milli Savunma Bakanının eşi. profesörler, doçentler, doktorlar, avukatlar, general eşleri, mühendisler, eczacılar, iş ve ev hanımlarından oluşan vatansever bir gruba ders vermekten özel bir mutluluk duyuyordum.

Dershanelerde, halkımıza okuma-yazma öğretirken de ziyaret ettim, bu dinamik grubun üyelerini, bu yurtsever değerli öğretmenlerimizi. Bunlar; konken, poker kâğıtları değil, tebeşir tutmayı amaç edinmişlerdi. Böyle aydınlarımız arttıkça, cehaletin karanlığı çabuk dönüşecektir aydınlığa...

Halkımızın Aydınlığa Desteği

Okuma-yazma öğretimi kursuna devam eden arkadaşlarımız, dersleri dikkatle izliyor, notlar alıyor, anlatılanları tekrar ediyorlardı. Salonda arı kovanındakine benzeyen güzel çalışmalar oluyordu.

Bir gün kurstaki arkadaşımız çok ilginç bir olayı anlattılar. Sabah erken kalkıp yakındaki taksi durağına gidiyoruz ve kursa geliyoruz. Taksi şoförü bir gün bize. "Arkadaşlar, her gün böyle erken saatlerde nereye gidiyorsunuz?" diye sordu. Biz de. "Kursa gidiyoruz. Okuma-yazma öğretim bilgisi alarak, yurttaşlarımıza okuma-yazma öğreteceğiz." dedik. Şoför tekrar sordu. "Size bu iş için ne kadar para ödeyecekler." Biz de. "Hiçbir ücret ödemeyecekler. Çünkü bu bir memleket hizmetidir. Bu hizmeti biz gönüllü olarak yapıyoruz." Şoförün bundan sonraki konuşmaları çok ilginç oldu. "Sayın arkadaşlarım, böyle bir hizmetten ben de çok hoşlandım doğrusu. Vatandaşlarımızı cehaletten kurtarmak ne güzel. Bu hizmete benim de küçük bir katkım, bir desteğim olsun arzu ederim. Bunun için. izniniz olursa, artık ben de. sabahlan kursa giderken, sizden ücret almayacağım." dedi. Çok ısrar ettiğimiz halde, şoför ücret almadı.

Her düzeydeki insanlarımızın, öğrenmeye, aydınlığa özlemi ve desteğine güzell..

Emekli Öğretmenin Kızından İsteği

ANAÇEV kursunu tamamlayan Özlem Hanım Çankaya'da oturuyor. Görev yaptığı yer Ankara'nın ta öbür ucunda; Şentepe'de. Gecekonuda oturan yurttaşlarımıza okuma-yazma öğretiyor. İki vasıta değiştirerek görev yerine gidiyor. Geçen dönem on iki öğrencisi varmış. Bu dönem ise sadece üç kursiyer devam ediyormuş.

Özlem Hanım, bir akşam yorgun olarak eve dönüyor ve annesine. "Kursa çok az öğrenci geldiğini ve bu durumda o kadar uzak bir yere gitmeye değmeyeceğini." söylüyor.

Emekli öğretmen olan Özlem Hanımın annesi, bu sözleri ve kızının kursa gitmeme düşüncesini beğenmiyor. Kızı Özleme biraz da yüksek sesle şunları söylüyor. "Kızım kursa gelen bir öğrenci olsa bile görevine koşup onu da okur-yazar yapacaksın. Aksi halde sana hakkımı helal etmem. Bizler pek çok güçlükler içerisinde köyde, kentte halkımızı aydınlığa kavuşturmak için durmadan çalıştık. Şimdi sıra sizlerde. Yorulsan da. üzülse de görevine devam edeceksin."

Özlem Hanım, annesinin isteğim yerine getiriyor ve üç insanı daha cehaletten kurtarmak için. gene Şentepe'ye gidip geliyor.

Diğer gönüllü öğretmenlerde aynı heyecanla göreve devam ediyorlar. Ayla Hanım. Nedret Hanım. Fatoş Hanım. Filiz Hanım. Canan Hanım. Figen Hanım... Ömer Bey. Mehmet Bey... ve diğer sayın hanımlar ve sayın beyler...

Öğretmenler ve bu aydınlar çıkaracak ülkemizi aydınlığa...

4. Halkımızın öğrenme İsteği

Rengin Hanım. Gülten Hanım ve arkadaşları, kurs açmak için çevredeki halkla görüşüyorlardı. Sirtında çocuğunu taşıyan genç anne. çocuğunu yere indirerek şunları söylüyordu. "Öğretmen ablalarım bana okuma-yazma öğretirseniz, size düğün armağanım olan tek bileziğimi bile veririm. Okuma-yazmaya yemek içmek kadar ihtiyacımız var. Ne olur bize okuma-yazma öğretin."

Bu güzel istekleri dile getirenler için hemen okuma-yazma kursu açıldı. Bu genç gelin ve arkadaşları, okuma-yazma öğrendiler.

Öğrenmeye, gelişmeye çok istekli olan bu güzel halka hizmet etmek ne güzel.

Özgün ERDOĞAN

Kültür Mahallesi, Taylan, Kiraz Ağacı, ve diğerleri...

Siz hiç bir küçük mesajla yirmi sene geriye gidip, bir anlığına bile olsa çocukluğunuzun kokusunu duydunuz mu? Ben duydum. Bu sabah daha gözlerim doğru düzgün açılmamışken okuduğum bu mesajla kendimi aldım, boyca önce küçüldüm. Elazığ'ın birbirine paralel sokaklarından Harput'a uzanan bir köşede 60 metrekare bir eve gittim, o kara beton zemine, annemin herkese giymekte ısrar ettiği ev terlikleriyle değil de yalınayak ve özgürce bastım. Çocukluğum kara beton kokarmış meğerse benim. Lahana bebeklerimi Barbilerden daha çok severmişim. alaturka tuvaletten korkar, ninni diye buzdolabını dinlermişim. Çalışma masam salonun ortasındaki sehpaymış. vitrindeki porselenler arkadaşlarım; dizermişim kitaplarımı boy boy 80'lerdeki o meşhur dolaplı kanepelerin gözlerine. İlk okuduğum kitapsa Keloğlan'ın bir masalıymış, o zamanlar tuza hiç derlermiş

Babamın kuzeni vardı Metin Amca, teyzesinin oğlu yani. Teyzeyle aynı binada altı üstü otururlardı, çok severdik biz teyzeleri. Amanın her gün giderdik onlara, çocukluğumun en sevgi dolu teyzesiydi. bilemezdi ne pişirse de ikram etse de ben de yesem diye... Ah bir de teyzelerin bahçesinde bir kocaman kiraz ağacı... Her yaz daha kirazlar olmadan biz başlardık yemeye acı acı... Devasa ağacın devasa kırmızı beyaz kirazları... Hem mahalleyi hem ailenin bütün çocuklarını doyururdu o kirazlar. Kurtlu murtlu demezdik zaten kurtlu kiraz güzel kirazdı bizim için. Hem içini açıp bakmadığımız sürece farkında bile olmazdık ki

Ben çok çok küçükken, yani 3 - 4 yaşlarında diyebilirim, kravat diyemezdim; Metin Amca'lara her gidişimizde onun "granat" dediğini benim de kendi çapımda "kravat" diye düzeltmeye çalışsam da ağzımdan

"kvarat" çıktığını hayal meyal hatırlıyorum. Bu muhabbet hep kendi evimize gitmek üzere kapı önünde gerçekleştiğinden, ben de ısrarla son sözü söyleyen kişi olmaya bayıldığımdan, bir de çokbilmişim ya illa ki öğreteyim derdinde olmamdan hep yarım kalmıştır benim gözümde. Hep hala bir düzgününü öğretesim vardır Metin Amca'ya gene işte böyle kravat derdinde olduğum zamanlarda Metin Amca'nın bir oğlu oldu. Taylan. Bilenler bilir, ben tek çocuğum, yalnız ve sessiz bir prenestim (yok pardon cadiydim) tabi o zamanlar; birden bir arkadaş peyda olmuştu bana. Gel zaman git zaman biz yazın bahçedeki kirazları yiyerek kışın soba kenarlarında oturarak büyümüştük farkında bile olmadan. İllaki her hafta görürdüm ben Taylan'ı. Ya onlar bize gelirdi oturmaya, ya biz onlara giderdik. Önce çay içilirdi illa ki. ama ben Taylan'ı pek çay içerken hatırlamıyorum; zira kendim de çay içmezdim. Bir yaş pasta varsa ortamda, denmezdi keyfimize, oh mis. Meyve seanslarında Taylan'ın annesi ona meyveyi hep soyar verirken ben kendi meyvemiyi soymak kesmek ve yemekle sorumlu olduğumdan meyve seansını meyveleri sevdiğim kadar sevmezdim bak onu hatırlıyorum. Kışın sobalı odadan çıkamadığımız için pek bunalırdık büyüklerin yanında, ah bir yaz gelseydi de diğer odalara da geçip koşup oynasak oyuncakları dağıtsaydık. Hem zaten oyuncak bebek yerine bence kızlar da arabayla oynamalıydı. Ne kıskanırdım onun arabalarını. Kıskanmak da değil de, içimde hep arabayla oynamak isteyen ama toplumsal bebek baskısıyla kendini bastırmış bir küçük kız çocuğu vardı işte. Mesela kreşte doğum günleri düzenlenirken, çocuklara hediye verilirdi. Kızlara tek tip bir hediye (mesela oyuncak mini piyano, benimki hala duruyor) erkeklerle tek tip bir hediye (mesela küçük bir oyuncak araba veya daha da güzeli silah!); benim içim giderdi erkeklerin arabalarına ve silahlarına. Ah

ah kendimi toplumsal baskıyla bastırılmamış hissettiğim tek yer Taylan'ın oyuncak sepetiydi. İstedğim arabayla oynar, istediğim kamyonun kornasını seslendirebilirdim. Büyükler de içeri odada olduğundan o koca salon bizim kendi dünyamıza dönüşüverirdi.

Ben kardeşsizliğimi Taylan'la unutmuştum en çok. Elbette benim de kuzenlerim vardı, onlar da kardeşlerim canlarım ciğerlerimdi; ama benim kuzenlerim en az 100 km uzaktalardı ve onları bu kadar sık görme şansım yoktu. Oysa Taylan, yürüme mesafesinde ulaşılabilir bir kardeşti benim için. Hani evden kaçacak olsam çocuk aklımla, kesin onlara giderdim ben. o derece. Tabi ergenliğin etkileri çabuk etkisini gösterdi bende, ben onlara pek gitmez (belki de gidemez) oldum eskisi gibi. O bana fazla çocuk kaldı, ben ablalık edemedim: bir yandan aman Anadolu lisesi aman fen lisesi aman üniversite diye diye hep bir şeylere yetişme telaşım olduğundan hayatın geri kalan safhasından biraz geri kaldım ben ergenlikten sonra. E şimdi malum aramızda okyanuslar var. tüm ailem gibi. çocukluğum gibi. 60 metrekaare kara beton lojman köşesi gibi. kreşte yaptığımız tutkaldan heykeller gibi o da benden fersahlarca uzak. Sesini duysam tanımam, yüzünü görsem yabancı gelir, geride ne teyzelerin evi kalmıştır şimdi ne o tozlu sokak, kiraz ağacı desen herhalde en önce onu kesmişlerdir. Gadasını aldığım, aldı beni götürdü Kültür Mahallesi'ne; şu köşede teyzeler oturur, bu binada dayılar var. Zahit Amca'ların arka balkonundan İlayet Teyze'nin balkonundaki salıncağa atlanılır. Melih'le bu sokakta pil patlatırdık, pil patlayacak diye benim de ödüm patlardı. İşte burada bir küçük camii yanında bir oyuncakçı vardı da babam bana lastik top almıştı üzeri renkli çizgili. İşte o zamandan kalma, çizgili desene hayranlığım. Bir kere de ısrarla Tombi istemiştim, aman ne yağlı şeymiş. 4 yaşındaki bünyeme fazla gelmiş midemi bulandırmıştı. Annem bana bir daha Tombi almadı sırf bu yüzden.

Bir de spor salonunun önünde kreş servisinden indiğimden beni karşılayan kişi her gün başka birisi olunca zevkten dört köşe olurum, babam, annem belki de Ayşe teyzem. Teyzemin beni İller Bankası'nın önünde servise bıraktığı sabahlar da ayrı bir eğlence... Sahi es-

kiden İller Bankası vardı, şehrin tam ortasında şahane bir buluşma noktası olurdu birçok insan için. Ben bir de gün başlıyor programının ortasında servise koştururken hep merak ederdim bu gün başlıyor bütün gün sürüyor mu diye. Canım teyzem de her gün çalıştığından bu sorumu bir türlü yanıtlamamıştı; o da bilmiyordu gün başlıyor gün bitince mi bitiyordu Bir de soğukta ağzımdan buhar çıkınca sigara içtim kötü bir şey yaptım zannederdim, teyzem beni servise bırakırken neden böyle duman çıktığını sorduğumda, soğuktan olur demişti. Teyzem ne çok şey biliyordu benim. Kültür Mahallesi ne kocaman mahalleydi. Gökkuşaağı ne renkliydi. Pekmez ne tatlı Benim çocukluğum hep kara beton kokardı.

Bir mesaj aldım demiştim ya bugün, iste beni böyle alıp kara beton kokan çocukluğuma götürün mesaj: **"Eskiden size gelmek benim için en güzel şeylerden biriydi, Özgün ablam vardı orada çünkü. O benle ilgilenirdi, bana katlanırdı. Her misafirlikte sıkılan ben, Özgün ablam gilde biç sıkılmazdım. Seneler sonra tekrar gttim onların evine bu sefer de Özgün ablam yok."**

DEME

Bu köy hepimizin banane deme
Seninde kalsın izin bahane deme
Sende gel her yazın banane deme
Mutlaka gel ama banane deme

Sözüm emir değil sade bir rica
Sılayı rahim eşittir hacca
Hasret gitti gelmeyenler yıllarca
Mutlaka gel ama banane deme

Gelsene köyüne ne duruyorsun
Her geçen gün ömürden gidiyorsun
Selanı okurlar köyünde en son
Mutlaka gel ama bahane deme

Dinsin artık Mustafa'nın feryadı
Burda yatar hepimizin ecdadı
Herkesin listede bulunsun adı
Mutlaka ver ama sanane deme

Mustafa ÖZDEM

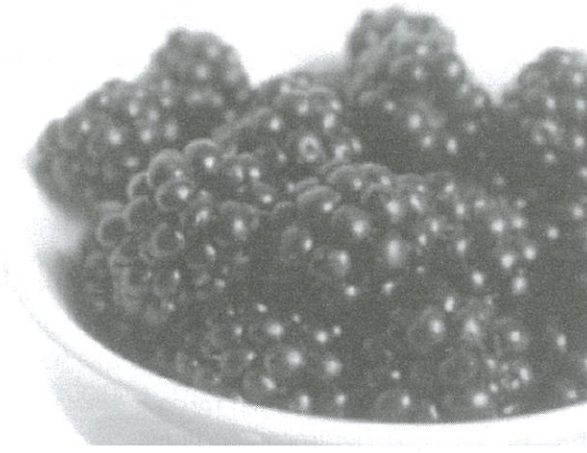
Ünal DÜNDAR

Böğürtlen...

Ağın ve çevresinde daha çok yol kenarındaki çalılarla birlikte yetiştiğini bildiğim BÖĞÜRTLEN, eşimin deyiimiyle MORMOLİK, çok özel, çok yararlı ve günümüzde tesadüfı yetiştirmelere bırakılmadan özel olarak yetiştirilen ve önemli gelir sağlayan bir bitki.

Herkes tarafından yeterince tanınmayan ve yararları bilinmeyen bu bitki ile ilgili derlediğim bilgileri sizlerle de paylaşmak istiyorum...

Böğürtlen (Blackberry), gülgiller familyasının Rubus cinsini oluşturan familyasından bir bitki türüdür. İnsan sağlığında önemli rolleri olan organik asitler, mineraller ve vitaminler bakımından çok zengindir. İçeriğinde bulunan ellagik asit anti-kanserojen madde olarak biliniyor. Bu madde kanser hücrelerinin ve tümörün büyümesini engelliyor. Göğüs ve rahim tümörünün büyümesini engellediği Amerika'da Kuzey Carolina'daki Clemson Üniversitesi'nde yapılan araştırmalarda tespit edilmiş...

Böğürtlen, organik asitler, mineraller ve vitaminler (C vitamini) bakımından çok zengin bir meyve. Özellikle bitkilerde bulunan flavanlar açısından zengindir. 100 gr. taze

böğürtlenin içerdiği besin değerleri şunlardır: 58 kalori, 1,2 gr. protein, 12,9 gr. karbonhidrat, 0 kolesterol, 0,9 gr. yağ; 4,1 gr. lif. 100 gr. taze böğürtlenin içeriğinde ise bakın neler bulunuyor:

•19 mg.Fosfor •32mg.kalsiyum
•0,9 mg. demir •1 mg. sodyum •170 mg. potasyum •200 IU A vitamini •0,03 mg. B1 vitamini •0,04 mg. B2 vitamini •0,4 mg. B3 vitamini •21 mg. C vitamini

Yapılan Bilimsel Araştırmalara göre Böğürtlenin Yararları ise şöyle:

Kanser hücrelerinin ve tümörün büyümesini engelliyor. Bademcik, ağız, dil, diş eti iltihaplarında çayı yapıp gargara şeklinde kullanılabilir. Düzenli yenen böğürtlen yaşlılıktan kaynaklanan hafıza kayıplarını ön-lüyor. Böğürtlenin sıkılarak elde edilen suyu ishallerde çok faydalıdır. Ancak böğürtlen suyu saklanamaz taze içmek gerekir. Saklanırsa sirkeleşir. Ağız yaralarında, gerek taze ve gerekse kurutulmuş 20 gram böğürtlen yaprağı 1 litre suda haşlanırsa, bu çay ağız yaraları için çok faydalıdır.

Kurutulmuş yapraklarından yapılan şurubunun kanı temizleyici etkisi de var. Bu şurup öksürüğü olanlara da iyi geliyor. Ayak yorgunluklarında, böğürtlenin sürgün-leri ve kökleri 100 grama 1 litre su ölçüsüyle kaynatılırsa, ılıyınca ayak banyosu olarak kullanılabilir. Ayak yorgunluklarına çok iyi gelir.

Güzellik için, böğürtlen çiçekleri ise 50 grama bir 1 litre su ölçüsü ile kaynatıldığı zaman, elde edilecek bu şifalı su eller için çok iyi bir güzellik losyonudur.

Her gün yenen bir avuç böğürtlen kanserden korur. Yapılan araştırmalar böğürtlenin, bünyesinde barındırdığı antioksidanların bağışıklık sistemini güçlen-direrek kanser türlerine karşı koruyucu etkisi

olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Kanı incelterek kan şekerini dengeleyen böğürtlen, diyabet rahatsızlıkları olan hastalar için önemli bir şifa kaynağı.

Kökleri kaynatılarak suyu içilirse böbrek kumunun ve taşlarının düşmesine yardımcı oluyor.

Böğürtlenden şurup ve reçel de yapılabilir. Şurubu göğüs ve solunum yolları rahatsızlıklarında oldukça yararlıdır.

Böğürtlen yaralara sürülürse iyileşmelerini kolaylaştırır.

İyi bir antioksidandır. Vücuttaki zararlı maddelerin temizlenmesine yardımcı olur.

Tansiyonu düşürür ve bedeni güçlendirir.

Olgun böğürtlen idrar söktürücüdür ve kabızlığa iyi gelir.

Tok tutan bir meyve olan böğürtlen zayıflamak isteyenler için de bire bir...

Hafızaya iyi gelir.Kanı temizler. Cildi güzelleştirir. Bu sebeple kozmetikte de çok kullanılır. Böğürtlen suyu kan şekerini dengeler. Bol vitamin içerir. Özellikle içeriğindeki B grubu vitaminler çocukların gelişimini olumlu yönde etkiler.

Daha önce belirttiğimiz gibi genellikle yol kanarlarında, korularda, ormanlarda sık rastlanan, dikenli bir ağacın meyvesi olan böğürtlenin faydaları saymakla bitmiyor. Üstelik meyve organik asitler, mineraller ve vitaminler bakımından çok zengin...

Genelde yaprak ve meyveleri kullanılmakta, zaman zaman da kökünden faydalanılmaktadır. Dondurucuda özelliğini ve lezzetini kaybetmiyor, uzun süre kalabiliyor. Dolayısıyla da kışın ortasında taze böğürtlen tüketebilirsiniz. Böğürtlenin sadece meyvesi değil yaprağı ve kökü de kansere karşı etkili. Böğürtlen yaprağını kurutup kışın çayını günde bir kaç kez içebilirsiniz.

İklim: Böğürtlenler değişik iklim şartlarına daha kolay adapte olma özelliğindedir. Sıcaklık ve kuraklığa ahudutlarından daha fazla dayanıklıdırlar. Ancak kış ve ilkbahar donlarına karşı ahudutlarına göre daha az dayanırlar. Genelde sıcak mutedil iklim bölgelerinde daha iyi sonuç vermektedir. Şeftali yetiştirilen bölgelerde böğürtlen yetiştiriciliği rahatlıkla yapılmaktadır.

Toprak: Toprak olarak seçici değil ancak bitki, dinlenmiş, iyi drene olmuş, derin ve geçirgen toprak, yarı asit (pH 6 - 6.5), sert tabaka (pulluk tabanı) oluşmamış topraklar tercih edilmelidir. Bunun yanında toprağın yeterli besin maddece zengin olması verim ve kalite bakımından olumlu yönde etkilemektedir. Böğürtlenler ahudutlara göre ağır topraklara ve hastalıklara daha toleranslılardır. Ancak ağır topraklarda organik madde ilavesi ve dikim yerlerini yüksek yastıklar şeklinde yapılması ile problemler en aza inecektir.

ÇOĞALTMA METOTLARI: Kök sürgünleri, uç daldırma, yaprak-göz çelikleri ve kök çelikleri ile üretilmektedir.

ÇEŞİT SEÇİMİ: Daha kazançlı organik yetiştiricilik için çok iyi adapte olmuş ve özellikle yaygın hastalıklara genetik olarak dayanıklı çeşitlerin seçimine dikkat etmelidir.

- Çeşit bulunduğu iklim ve toprak özelliğine uygun,

- Verimli ve hastalıklara dayanıklı,

- Pazarın aradığı, yola ve taşımaya dayanıklı,

- Bitkisi kuvvetli gelişen,

- Meyveler taze olarak veya meyve işleyen bir kurulaşa pazarlanması durumlarında farklı çeşit gerektirmektedir.

- Çeşidi, özelliği ve kaynağı belli olmayan fidanlar ile bahçe kurulmamalıdır. Bu tip fidanlarla çeşitler karıştığı için meyvenin pazar değeri ve verimi düşmekte, pazarlamada güçlüklerle karşılaşmaktadır.

BAHÇE TESİSİ: Yer Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler: Dikim yapılacak yer çevreden daha yüksek yerde seçilmelidir.

Böylece su drenajı sağlanmış ve hastalık-zararlı yoğunluğu daha az olacaktır. Üretim yerindeki yeterli hava sirkülasyonu ile olabilecek kış zararlanmaları ve geç ilkbahar don zararını en aza indirecektir. Diğer yandan hakim rüzgar açık alanlarda (tepelerde) bitkilerde bitki dokularının kurumasına neden olabilir. Bu şekilde zarar gören bitkiler ise kış soğukları sürgünlerin ölümüne neden olmaktadır.

Daha önceden meyve üretimi yapılmış (şeftali, elma, üzüm, üzüksü meyve v.b.) yerler kök kanseri riski taşıdığı için tercih edilmemelidir. Aynı şekilde kısa zaman önce domates, patates, biber, patlıcan ve tütün gibi solanacia familyasına ait ürünlerden birisi ile

yetiştiricilik yapılmış ise, verticillium solgunluğu riski artacağı için bu tip üretim alanları tercih edilmemelidir.

Yakınlardaki yabani böğürtlenler hastalık ve zararlıların kaynağını oluşturacağı için bu bitkilerin imha edilmesi gerekmektedir. Çalışmalar göstermiştir ki üzerinde zararlı bulunduran bu tip konukçu yabani bitki ve diğer bahçelerden 100-120 m. uzakta kurulmalıdır.

Organik tarım yapılacak alanlarda ayrık otu gibi çok yıllık yabani otlar dikim öncesinde mutlaka kontrol altına alınmalı veya alternatif başka alanlar tercih edilmelidir. Çünkü bu tip çok yıllık otların yoğun olarak bulunduğu tarlalarda kimyasal ilaç (herbisit) kullanılmadan bu yabani otlardan kurtulmak zordur.

Toprak Hazırlığı ve Dikim: Bahçede daha önceden herhangi bir kültür yapılamamışsa bahçe hazırlığına bir önceki yazdan başlanır. Toprak dikimden en az bir ay önce derin bir şekilde sürüm, gerekirse krizma yapılır. Toprak analizi yaptırılarak verilecek gübre miktarları belirlenir. Genel olarak topraklar organik maddece fakir olduklarından 3-5 ton çiftlik gübresi verilerek ikinci bir sürüm yapılır. Gübrelemeden sonra, toprak işlenerek gübrenin toprağa karışması sağlanmalıdır. Dikimden önce organik kaynaklı fosforlu ve potasyumlu gübrelerle bir taban gübrelemesi ve son bir sürüm yapmak daha iyi sonuçlar vermektedir. Toprak işlendikten sonra gerekirse toprak fümigasyonu yapılmalıdır.

Dikim: Dikim yapılacak fidanlar kuvvetli, kökler iyi gelişmiş, hastalıksız olmalıdır. Dikim zamanına kadar serin ve nemli ortamlarda saklanmalıdır. Hemen dikilmeyecek ise hendeklenmelidir.. Fidanlar dikim yerine çamurlu su dolu kovalarda veya ıslak telisler içerisinde taşınmalıdır. Kapalı, bulutlu, rüzgarsız günler dikim için en uygun günlerdir. Dikilecek böğürtlen fidanlarında önce kök bakımı yapılır. Yaralı, kuru ve çok uzun kökler kesilir. Dikimin hemen ardından fidanlara can suyu verilir. Dikimi yapılan fidanın tepesi 20-30 cm. den kesilir.

Böğürtlenlerde kışları soğuk geçen bölgelerde erken ilkbaharda yapılan dikimler en iyi sonucu vermektedir. Kışları ılık geçen bölgelerde ise geç sonbahar ve kış aylarında yapılan dikimler iyi sonuç vermektedir.

Dikim mesafeleri tür, ve çeşitler büyüme gücü ve şekline, dikim yöntemlerine, terbiye şekillerine, toprak verimliliğine ve toprak işleme şekline göre çok farklılık göstermektedir. Dik büyüyen böğürtlenler için sıra arası x sıra üzeri mesafeleri 1.50 x 0.50 m, yatık büyüyenler için ise 3.00 x 3.50 m bırakılmaktadır. Genel olarak ortalama 2.50 x 1.50 m kullanılmaktadır.

Ticari amaçlı dikim aralıkları sıra arası 3 m, sıra üzeri 1.0 -1.5 m tavsiye edilmektedir. Tek sıra tel sistemi kullanılmaktadır. Dallar tellere 70, 130 ve 180 cm yüksekliklerde tel ile bağlanır.

DİKİM SONRASI BAKIM : Dikimden sonra toprak 15-20 cm derinlikte işlenmeli. Sıralar arası çapalanarak kesekler kırılmalıdır. Yabancı ot mücadelesi, hastalık ve zararlılar ile mücadele yapılmalıdır. Meyvenin olgunlaşma döneminde güneşli ve rüzgarlı günleri tercih eder.

VERİM: Böğürtlen yetiştiriciliği tekniğine uygun şekilde yapıldığında, ekonomik ömür 12-13 yıl olup, tam verim çağındaki 1 dekar böğürtlen bahçesinden 2.0-2.5 ton meyve almak mümkündür.

HASAT VE AMBALAJ: Böğürtlen meyve türleri içerisinde meyvesi en hassas olanlardan biridir. Bu nedenle kısa zamanda bozulabilen ve hızlı tüketilmesi gereken bir meyvedir. Bu nedenle böğürtlen hasadı, ambalajı ve taşınmasında çok titiz davranmak gerekmektedir.

Böğürtlen meyveleri hasat olumuna geldikten sonra sabah erken saatlerde hasadı yapılmalıdır. Haftada 2-3 defa hasadı yapılmaktadır. Sıcak ve kuru havalarda daha sık hasat edilebilir. Böğürtlen hasadı için günün serin saatleri tercih edilmelidir. Genellikle sabah 8-10 arası en uygun saatlerdir. Hasat edilen meyveler en kısa zamanda serin, gölge bir yere taşınmalı, mümkünse hemen soğuk depoya konulmalıdır.

Gıda endüstri kuruluşlarına işlenmeye gönderilecek meyveler 0.5 - 1.0 kg'lık kutulardan 3-5 kg'lık küçük kasalara kadar daha büyük kaplara doğrudan toplanır. Bu kapların seçiminde alıcı fabrikanın talepleri göz önünde bulundurulmalıdır. Taze olarak pazarlanacak meyveler 100, 250 veya 500 g'lık küçük plas-

tik kaplara toplanır, bu kaplar ile büyük kasalara dizilerek bu şekilde nakliye hazır duruma gelmiş olur. Ambalaj kaplarının altı ezilen meyve suyunun akabilmesi için mutlaka delikli olmalıdır. Aksi halde alt taraftaki meyveler hemen çürürler. Hasat edilen bu meyveler en kısa zamanda serin bir yere alınmalıdır. Böğürtlen meyvelerinin uzun süre taze olarak muhafazaları genel olarak düşünülemez. Ancak olağanüstü durumlarda 0.5°C veya 0°C'de %85-90 oransal nem koşullarında 5-7 gün süreyle depolanabilir. Muhafazayı kısıtlayan en önemli faktör meyvelerin çürümeleridir.

MEYVENİN DEĞERLENDİRİLMESİ:
Böğürtlen meyveleri çok çeşitli şekillerde

değerlendirilirler. Derin dondurularak muhafazaya alınan meyveler uzun süre farklı değerlendirmeler için hazır tutulur. Böğürtlen meyveleri pasta endüstrisinin aranan meyvelerindendir. Ayrıca meyveler kurutularak değişik şekillerde kullanılmak üzere (meyve çayı gibi) uzun süre saklanabilirler. Böğürtlen meyveleri meyve suyu, konsantre ve likör olarak kullanılmaktadır. Reçel, marmelat, jöle ve şekerleme endüstrisinde, özellikle kendine özgü güzel kokuları nedeniyle değerli bir hammaddedir.

Son yıllarda hızla gelişen ve tüketimleri artan dondurma ve meyveli yoğurt üretiminde de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Yapıcı Eleştiri

Hindistan'da çok ünlü bir ressam varmış. Herkes bu ressamın yapıtlarını kusursuz kabul edecek kadar beğenirmiş ve onu **"Renklerin Ustası"** anlamına gelen Ranga Geleri olarak tanısa da kısaca **Ranga Guru** derlermiş.

Onun yetiştirdiği bir ressam olan **Racıçi** ise artık eğitimini tamamlamış ve son resmini bitirerek Ranga Guru'ya götürmüştü ve ondan resmini değerlendirmesini istemişti.

Ranga Guru; **"Sen artık ressam sayılırsın Racıçi. Artık senin resmini halk değerlendirecek."** diyerek resmi şehrin en kalabalık meydanına götürmesini ve meydana en görünen yere koymasını istemişti. Yanına da kırmızı bir kalem koyarak halktan beğenmedikleri yerlere çarpı koymalarını rica eden bir yazı bırakmasını istemişti. Racıçi denileni yapmış. Racıçi birkaç gün sonra resme bakmaya gittiğinde görmüş ki tüm resim çarpılardan neredeyse görünmüyor. Çok üzülmüş tabii. Emeğini ve yüreğini koyarak yaptığı tablo kırmızıdan bir duvar sanki. Resmi alıp götürmüştü Ranga Guru'ya ve ne kadar üzgün olduğunu belirtmiş.

Ranga Guru üzülmemesini ve yeni bir resim yapmasını istemişti. Racıçi yeniden yapmış resmi ve yine Ranga Guru'ya götürmüştü. Ranga Guru resmi tekrar şehrin en kalabalık meydanına bırakmasını istemişti. Ama bu defa

yanına bir palet dolusu çeşitli renklerde yağlı boya, birkaç fırça ile birlikte insanlardan beğenmedikleri yerleri düzeltmesini rica eden bir yazı bırakmasını istemişti. Racıçi denileni yapmış...

Birkaç gün sonra gittiği meydana görmüş ki resmine hiç dokunulmamış, fırçalar da boyalar da bırakıldığı gibi duruyor. Çok sevinmiş ve koşarak Ranga Guru'ya gitmiş ve resme dokunulmadığını anlatmış.

Ranga Guru demiş ki; "Sevgili Racıçi, sen ilk resminde insanlara fırsat verildiğinde ne kadar acımasız eleştirebileceklerini gördün. Hayatında resim yapmamış insanlar dahi gelip senin resmini karaladı. Oysa ikinci resminde onlardan hatalarını düzeltmelerini istedin, yapıcı olmalarını istedin. Şunu hiç unutma sevgili Racıçi, kötü yönde eleştirmek kolaydır, yapıcı eleştiride bulunmak ise eğitim gerektirir.

"Hiç kimse bilmediği bir konuyu düzeltmeye kalkmadı, cesaret edemedi. Sevgili Racıçi mesleğinde usta olman yetmez, bilge de olmalısın. Emeğinin karşılığını, ne yaptığından haberi olmayan insanlardan alamazsın. Onlara göre senin emeğinin hiçbir değeri yok. Sakın emeğini bilmeyenlere sunma ve asla bilmeyenlerle tartışma" demiş.

(Kaynak: Artan İvme Kitapçığı)

Selçuk AYBEK

Yusuf'un Hikayesi (Bir Önceki Sayının Devamı)

Evdeki huzursuzluk bitmedi! Ahmet açıkça ruh hastasıydı. Daha. bir süre katlanacaktım. İyi bir bakım yurdu arıyorlardı. Günler geçti. Annem yürüyemeyecek kadar ağırlaştı.

Güneşli bir havada, öğlene doğru, iki kız kardeşim oldu. Yanlarına girdim, ikisi de ağlıyordu.

Annem, yalvarır gibi gülümsedi. Ben anladım. Elini öptüm, ben de gülümsedim. Birini kucağıma verdim.

Yakından baktım. Gözleri kapalı, teni pembeydi.

Haftalar geçtikçe yüzleri, gözleri güzelleşti.

Geceleri, annemlerin odasından, çocuk ağlaması geliyor, sonra kesiliyordu.

Yurt. şehrin içinden geçen demiryolu-nun kenarındaydı. Ağaçlıklı, geniş bahçesinde, tek katlı üç büyük ev vardı. Perdeleri hep kapalıydı. Girişinde bekçi kulübesi, biraz ötede çiçeklik, çimenlik alanda, boyalı kuzu. horoz, köpek heykelcikleri... Korkum, biraz azaldı. Burada kalacaktım.

Müdür, annemle yalnız konuştu. Bana da:

-Okuluna gideceksin. Derslerine çalış. Arkadaşlarınla iyi geçin. Annen, seni sık sık görmeye gelecek, dedi.

Görevliyi çağırdı.

-Yatakhane-sini, dolabını gösterin.

Annemle çıktık.

-Ben sık sık seni görmeye geleceğim. Mehmet Amca'n da gelecek. Ne lazım olursa bana söylersin.

Gözlerim sulandı, boğazım kurudu. Bir şey diyemedim, hıçkırmaya başladım. Annem;

-Yavrum benim, bir tanem!

Öptü, ağlıyordu. Yüzüme bulaşan yaşlar, benimkilerle karıştı. Korkuyordum. Onu uğurladım. Zil çaldı, yemekhaneye indik.

Masalarda, benim gibi yeni gelenler vardı. Boyları benim kadardı.

Oturduk. Nöbetçi olan. kepçey-le, herkesin tabağına koydu. Birer çeyrek ekmeğimiz ' de yanındaydı. Mercimek çorba, etli patatesin yarısını yiyemedim. Bahçeye çıktık. Biri yaklaştı.

-Yeni mi geldin? Neredensin? Kaçınıcı sınıftasın?

Yuvarlak yüzlü, tombulca bir arkadaştı. Bakışlarında iyilik vardı.

Hemen kaynaştık Oktay'la. Yatakhane-miz de aynıymış. Oh! Ne iyi! Ferahlamıştım.

Alışmaya kadar, şöyle böyle bir ay geçti. Annem, üç günde bir geliyordu.

Cumartesi-leri salonda sinema oynardı. Arkadaşlardan kiminin annesi babası da ge-lirdi. Ağlayan da oluyordu, gülen de. Çaylak çocukların sızlanmalarını uzaktan duyardık. Cumartesi-leri ekmek kadayıfı veya tulumba tatlısı çıkardı. Tatlıyı herkes seviyordu.

Böyle böyle... İki yıl geçti. Artık evi özlemiyordum. Annem de gelişini, on günde bire indirdi. On sekizime kadar burada kala-bilirdim ama o kötülük olmasa... Hatırladıkça içimi sıkıntı basıyor. Yaşamımın en korkunç anısı... Şimdi bile. sırtımı ter basıyor. Off. anam! Geçmişini, s... dünya! Gelip gelip beni mi bulacaksın... Size her şeyi anlattım. Bunu anlatmasam olmaz...

Gece yarısı sıkıştım. Tuvalette işimi görürken, birden kapı açıldı. Korktum, şaşırdım, toparlanamadım. İçeri biri girdi. Benden dört beş yaş büyük, serserilerden biriydi.

Sarılıp, tecavüze kalktı. Bıçağı karnıma batırıp. ağzımı kapattı. Elini ısırıp, bütün gücümle çığlık attım! Duyanlar oldu. beni kurtardılar.

Sabahleyin hastaneye götürdüler, son-ra gene okula. O serseri-yi de başka okula gön-

derdiler. Ama sarsıntıyı atlatamadım.

Olay. yurttta duyulmuştu. Daha önce de olmuş. Küçükler, büyüklerden korkuyordu. Bunu bakışlarından anlıyordum.

Annem kahrolmuştu. Eve götürmek istedi beni. İstemedim. Çünkü manyak Ahmet hala evdeydi. Annem yinelediye de gitmedim. Ama rahatsızdım.

En kötüsü, bazılarının bana kötü gözle bakmasıydı. Arkadan konuşmalarında. ırzıma geçildiğini söylüyorlardı.

Dengem bozuldu. İştahım kesildi. Herkese şüpheyle bakmaya başladım. Ürkek, yalnız birisi olmuşum.

Oktay beni bırakmadı, beni hep sakinleştirdi, bana moral verdi. O da olmasaydı, canıma kıyabilirdim.

Ara sıra yurdun bahçesinde top oynardık. Kendimi mutlu hissettiğim tek oyun futboldu. Hayatımı değiştiren de bu oldu.

Bir gün. karşı takımdan biriyle çarpıştım. Yere düştük. Kalkamıyor, omzunu tutuyordu. Öfkeyle bağırırdı.

-Götünü s... ibne! Seni ben de si...! Orospu çocuğu!

-Sus ulan! Kırdırma ağzını burnunu bana!

Susmadı. Yanındakilerden destek verenler oldu. Bizimkiler, pek sesini çıkarmadı. Oyunu bıraktım.. Uzaklaştım.

Yoğun bir üzüntü içindeydim. Demek arkadaşların çoğu. ırzıma geçildiğine inanıyordu.

Okul sıkıcı... Yemekler tatsız... İnsanlar kötüydü. Bir köşeye çekiliyordum.

Annem de beni avutamadı. Acım yumuşamıyordu. Sonunda yurttan kaçtım.

Geceleyin sokaklar ıssızdı. Karanlık köşeler korkutuyordu. Karnım açtı. Dükkânlar kapalıydı. Cebimdeki birkaç kuruşla. Hala açık bir fırından, bayat simit aldım. Korkum azalmıştı. Ama geceyi nasıl geçirecektim. Neyse... Hava pek soğuk değildi. Parkta yatabilirdim. En iyisi buydu.

Şansıma, çöp kutusunda bulduğum uzun kartonu, banka serdim. Eski gazetelerden de yorgan yaptım, uzandım. Heyecanım geçmemişti. Geç saate kadar başıma gelenleri düşündüm.

Kendimi kötü hissediyordum ama ümitsiz değildim. Yarın Ertan Amca'nın dükkânına giderdim. Durumumu anlatır, beni

çırak almasını isterdim. O. iyi bir insan, beni alır. Geceleri de dükkânda yatarım.

Ferahladım. Uyumuşum. Üşüdükçe üstümden kayan gazeteleri düzelttim. Bir sokak köpeği de bankın yanındaydı. Oturmuş, bana bakıyordu. Korkmadım. Bana bekçilik ediyor gibiydi.

Sabahleyin güneş yüzüme vurunca uyandım. Gazeteleri, kartonu toplayıp bir köşeye koydum.

Belki bu gece de yatabilirdim.

Ertan Amca'nın dükkânı pek uzakta değildi. Üstümü düzelttim. Karabaş yanımdaydı, başını okşadım.

Kamım acıkmıştı. Akşamki fırından iki bayat simit aldım ucuza. Birini Karabaşa verdim, ötekini yiye yiye dükkânın yolunu tuttum. Vardığımda Ertan Amca. kapı önüne mercimek, fasulye, nohut... çuvallarını çıkarıyordu. Beni görünce:

-Ooo! Yusuf! Sabah sabah hayırdır! Sen yurttta değil miydin? Bir şey mi oldu? Ertan Amca. bizim durumumuzu biliyordu. Merhametliydi. Beni incitmeyen sorularına, olabildiği kadar, doğru cevap verdim. Üzülmüştü. Sırtımı sıvazladı:

-Sen akıllı ve güçlüsün! Dükkânda çıraklık yaparsın. Evden bir iki yorgan döşek getiririz. Geceleri de arkadaki depoda kalabilirsin. Ama önce annene haber verelim.

Çok sevindim. Eline sarıldım. Duygulandım.

-Tamam, tamam! Bu iş hallolur. Artık üzülme.

Annem dükkâna geldi. Heyecanlıydı, korkmuştu. Sesi yüksekçe çıkıyor, konuşmamı sık sık kesiyordu. Bense kararlıydim, ne yuvaya ne eve dönmeyecektim. Bunun için gidip, ayrıldığımı söylemesini istedim. Annem, benim huyumu bilirdi, dediğimi yapardı. Zorlukları abartmıyor, güçlüklerle savaşıyordum.

Çıraklık güzel gitti.

Beş yıl geçti. Artık büyüdüm. Benimki, serserilik değil ama bazı geceler parkta uyumayı hala seviyorum.

Yaşlı bir öğretmen amca var. sabahları çay veriyor. Öyle bir babam olsaydı... Ne güzel! Yakındaki evler de beni tanıyor. Battaniye, sünger de var. Bunları, sabahleyin öğretmen amcanın balkonunun altına koyuyorum.

Hava soğuk da olsa. parkta kaldığım oluyor. Park. benim evim gibi. Burada mutluyum.

Öğün atlama, obez olma "Canım istemiyor" diyerek yapmadığınız kahvaltı size kilo olarak dönebilir!

Mevlana Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Beslenme Diyetetik Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akman, obezler üzerinde yapılan pek çok çalışmada özellikle kahvaltı öğününün atlandığının belirlendiğini, öğün atlamanın özellikle bir sonraki öğünde aşırı enerji alımını tetiklediğini bildirdi.

Yrd. Doç. Dr. Akman, AA muhabirine yaptığı açıklamada, şişmanlığın, bedenın yağ kütlesinin yağsız kütleye oranının aşırı artması sonucu boya göre ağırlığın arzu edilen düzeyin üzerine çıkması olduğunu söyledi.

Beden ağırlığının arzu edilenin yüzde 20'sinin üzerine çıkmasının hipertansiyon, koroner kalp hastalığı gibi rahatsızlıklara davetiye çıkardığını, beden ağırlığının daha da artmasının bazı kanser türleri için risk faktörü olduğunu belirten Akman, "Aşırı şişmanlık solunum güçlüğüne de neden oluyor. Dünya genelinde olduğu gibi obez ite görölme sıklığı ülkemizde de sürekli artış göstermektedir" dedi.

Şişmanlığın oluşumunda kalıtsal ve çevresel faktörlerin rol aldığını kaydeden Akman, enerji alımının uzun süre harcanandan çok olması sonucu ortaya çıkan şişmanlıkta enerji alımının fazlalığını aşırı yeme, daha çok şekerli ve yağlı besinleri tercih etme, öğün atlama gibi nedenlere dayandığını ifade etti.

ÖĞÜNLER KİLODA ÖNEMLİ

Özellikle kahvaltı öğününün atlandığına dikkati çeken Akman, şunları kaydetti:

"Obezler üzerinde yapılan pek çok çalışmada özellikle kahvaltı öğünün atlandığı belirlenmiştir. Öğün atlama özellikle bir sonraki öğünde aşırı enerji alımını tetiklemektedir. Konya'da obez kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada da bu yönde sonuçlar elde edilmiştir. Söz konusu araştırma sonuçlarına göre, şişman kadınların yüzde 57.5'inin kahvaltı,

yüzde 42.5'inin ise öğle öğünü atladıkları belirlenmiştir. Bir anda alınan aşırı besin öğelerinin enerjiye dönüşümünde görev alan hormon ve enzimlerin metabolik düzeni bozulmaktadır. Bu nedenle alınan fazla enerjinin yağ olarak depolanma yüzdesi de artmaktadır."

Obeziteden korunulması için bol su içilmesi, kullanılan yağ ve tuz miktarına dikkat edilmesi gerektiğini ifade eden Akman, özellikle ilaç tedavisinde mutlaka uzmanlardan destek alınması gerektiğini bildirdi.

Sigara lenfomaya neden oluyor

Türk Hematoloji Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Muhit Özcan, yapılan bir meta analize göre, sigaranın Hodgkin Lenfoma'ya yol açtığının tespit edildiğini bildirdi

THD tarafından düzenlenen "37. Ulusal Hematoloji Kongresi'nin basın toplantısı, Sheraton Otel'de düzenlendi.

Prof. Dr. Muhit Özcan

Yeni bir bilgi olarak "sigara içmenin lenfomaya neden olduğunun tespit edildiğini" bildirdi. "Sigaranın felaketlerine yeni birisi eklendi. Sigara içmenin Hodgkin Lenfoma'ya yol açtığı anlaşıldı. Bir insanın lenfoma olma riskini 1 olarak kabul ederseniz. İçilen her bir sigara ile bu risk artıyor. Yaşlı erkekler sigara tüketiyorlarsa lenfoma riski yüzde 80 kadar artıyor" diye konuştu.

Özcan, bu bilgiye ulaşmak için milyonlarca veri tabanının tarandığını ve meta analiz yapılarak bunun ortaya çıktığını kaydetti.

ABD'de Mount Sinai Tıp Merkezi Radyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Lale Kostakoğlu ise, lenfoma tedavisi sırasında erken dönemde elde edilen Pozisyon Emisyon Tomografisinin (PET) kemote-rapiye hassasiyeti ve uzun süreli yanıtı belirleyici olarak klinik uygulamalarda önemli bir yer alabileceğini anlattı.

Kostakoğlu, bu konuda onkologların te-

daviye hassasiyetin erken dönemde yansıtılması konusunda çalışmalar yaptıklarını ifade ederek. PET'in etkinliğinin ispatlanması durumunda kemoterapideki kür sayısının azaltılabileceğini kaydetti.

THD Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Teoman Soysal. ABD'de yapılan bir çalışmaya değinerek. 597 aile üzerinde yapılan çalışmayla ailelerdeki doğumları: gebelik sırasında kansızlığı olan annelerin çocuklarının takip edildiğini söyledi.

Bu çocukların doğumdan sonraki ilk yıllarında yüzde 22 oranında astım ve benzeri belirtiler gösterdiklerinin belirlendiğini anlatan Soysal. "6. yılda takip edildiklerinde ise bu oranın hala yüzde 17 düzeyinde kaldığı belirlenmiş. Bu da gebelikteki kansızlığın çocuklar üzerindeki etkilerine bir yenisi olarak ortaya çıkmış durumda" dedi.

Kansızlığın çok önemli bir problem olduğunun altını çizen Soysal, dünya üzerinde kansızlık oranının yüzde 40 civarında olduğunu ifade ederek. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre Türkiye'nin, yüzde 20-39 arasında kansızlık beklenen kuşakta yer aldığını aktardı.

Soysal, folik asitin gebelik dönemindeki önemine dikkat çekerek, folik asitin eksik olması durumunda çocuğun nörolojik gelişme bozukluklarının olabileceğini belirtti.

THD Genel Sekreteri Prof. Dr. Mutlu Arat. ameliyat olacak hastalarda kansızlığın önemine dikkat çeken bir konuşma yaptı. Arat. ameliyat olan hastalarda ameliyat öncesi kansızlık olması durumunda ölüm ve komplikasyon riskinin görülebileceğini belirterek, yapılan bir araştırmaya göre 225 bine yakın ameliyat olacak hastanın yüzde 30'unda kansızlığın olduğunun tespit edildiğini aktardı.

THD Araştırma Sekreteri Prof. Dr. Muzaffer Demir ise, yaşlı kişilerin de kansızlık için hedef kitle olduğunu belirtti.

Beslenmenin önemine değinen Demir, besinsel nedenlere bağlı olmayan kansızlığın da yaşlı insanlarda görülebileceğini kaydetti.

DEMİR EKSİKLİĞİ: Bir gazetecinin. "Kansızlıkla mücadelede" ilişkin sorusu üzerine. THD Yönetim Kurulu Üyesi Soysal, kansızlığın en büyük nedeninin demir eksikliğine bağlı olduğunu söyledi.

Demirden en zengin besin kaynağının kırmızı et olduğunu anlatan Soysal, gebelikte kansızlık olması durumunda demir verildiğini kaydetti.

Folik asitin olduğu besinler arasında ise karaciğer, yumurta, yeşil yapraklı besinlerin yer

aldığını belirten Soysal, anne sütünün de demir açısından zengin olduğunun altını çizdi.

Soğan ve sarımsağın gözardı edilmeyen faydası

Bu mevsimlerde beslenmenin önemi büyük

Soğuk havaların yavaş yavaş ülkeye gelmesiyle birlikte doğru ve sağlıklı beslenmenin de önemi günden güne artıyor. Uzmanlar, vatandaşların antimikrobiyel etkisi yüksek olan soğan ve sarımsağa da sofralarında yer ayırmaları gerektiğini söylüyor.

Diyetisyen Nilgün İstek yaptığı açıklamada vücudun yapı taşı olması bakımından protein kaynaklarının ve günlük alınan protein miktarının vücut direnci açısından çok önemli olduğunu, düzenli protein alımıyla doğal savunma sisteminin korunabileceğini belirtti. Soğuk havalarda mevsim meyve ve sebzelerinin tüketimine ağırlık verilmesi gerektiğini ifade eden Akman, güne portakal, greyfurt ve mandalina karışımından yapılan taze sıkılmış meyve suyu ile başlamanın hastalıklara karşı vücutta direncini artıracaklarını bildirdi.

Sabah kahvaltısında bol protein alınması, taze nane, maydanoz, marul gibi yeşil sebzelerin tüketilmesinin vücudu zinde kılacağını anlatan Diyetisyen İstek. "E ve C gibi antioksidan taşıyan vitaminlerle bağışıklık sistemini güçlendirerek hastalıklara karşı vücut direncini artırılabilceğini söyledi.

SOĞAN VE SARIMSAĞA SOFRANIZDA

YER AÇIN: Vücudumuzda üretilen çok güçlü bir antioksidan olan glutatyonun üretimi için soğanın içinde bulunan cistein maddesinin soğan veya sarımsak yiyerek alınması gerekiyor. Çok kuvvetli bir antioksidan olan glutatyon, birçok hastalığın sebebi sayılan serbest radikalleri hücre içinde yok ediyor. Yine sarımsak antimikrobiyel özelliğinden dolayı bağışıklık sistemini güçlendiriyor. Ayrıca kanın akışkanlığını sağlayarak kolesterolün düşmesini sağlıyor.

Yemeklere eklenen sarımsak miktarının artırılması bağışıklık sistemini güçlendirip soğuk havalarda vücut direncini artırıyor. Hastalanmak istemeyenler kış sebze ve meyveleriyle soğan ve sarımsağı sofradan eksik etmemeliler.

Et yerine haftada iki kez balık tüketilmesi gerektiğini dile getiren Diyetisyen Nilgün İstek, baklagillerin de haftada iki kez tüketilmesi tavsiyesinde bulundu, sofralarında yer açması gerektiğine dikkati çekti.

Ağın Ve Çevresinde Üne Kavuşan Fıkra Tipleri ve Fıkralarından Seçmeler

Mehmet ORHAN

İbik Dayı: (1867 - 1943) Asıl adı İbrahim Özkul'dur. Ağında doğdu. Çocukluk ve gençlik yılları Ağın'da geçti. İbik Dayı, keskin zekâsının ve ince mizah yeteneğinin ürünü olan fıkralarıyla, yörede, haklı olarak büyük üne kavuşmuştur.

Onu yakından gören ve tanıyan akrabalarının anlattığına göre: "İnce, uzun boylu, basında saçı, ağzında dişi olmayan, yaz-kış soğuktan hoşlanan, hafif kekeme konuşan bir kişiliğe" sahipmiş.

Yenipayam köyünün mezrası Salkımlı' (Venk)dan Emine Hanımla evlenen İbik Dayı, bir süre Ağın'da bağ, bahçe işleriyle uğraşıyor, çiftçilik yapıyor, sonra İstanbul'a gidiyor.

İstanbul'da, Belediye Zabıta Memuru olarak çalışıyor ve aynı yerden emekliye ayrılıyor.

Hiç çocuğu olmayan İbik Dayı, eşinin ölümü üzerine Ağına, baba ocağına dönüyor. Bundan sonrakı yaşamını, yeğenleri Halim ve Hüseyin Özkul kardeşlerin yanında ve Ağın'lı dostlarının arasında geçiriyor.

Günlerini kuzu otlatmak, dostlarıyla kahvede sohbet etmek ve tavla oynamak gibi uğraşlarla geçiren bu ünlü mizah ustası, bugün bütün Ağın'lıların fıkralarından tanıyıp sevdiği... bir Nasrettin Hoca tipidir. Nüktelerinde özgür düşünce ön planda yer alır. Bu, dinsel ruhi açısından da aynıdır. Sosyal ilişkilerinde, her kesimden karşılaştığı kişilere ve gerekli.: dostlarına karşı üstün mizah gücünü sergiler.

İbik Dayı, 1943 yılında Ağında ölmüştür. Kabri Uzungil Mezarlığı'ndadır. Fıkralarında seçtiğimiz örneği aşağıda sunuyoruz:

Ateş Çıkartıyor

Sakal tıraşı gelen İbik Dayı, tıraş olmak için bir gün berber Mehmet Ustaya gider.

Berber, İbik Dayı'nın sakalını sabınladıktan sonra, kör ustura ile başlar kazımaya. Canı çok yanan İbik Dayı, daha fazla dayanamaz:

-Yavrum Mehmet, senin bu ustura neden yapılmış?, der. Berber, sorunun asıl maksadını kavramadan

yanıt verir:

-Çelikten, amca.

-Belli, der İbik Dayı ve ekler: Çelikten olmasa gözümünden böyle ateş çıkarır mı?

İbik Dayı Keklik Avında:

İbik Dayı'nın gençliğinde arkadaşları keklik avına gidiyorlar.İbik Dayı'nın da kendilerine katılmasını istiyorlar,o da kabul ediyor.Evcige gidip yerleşiyorlar ve kekliklerin gelmesini bekliyorlar.Bir süre sonra keklikler sökün ediyorlar.

Avcılar nişan alıp tetiğe basmak üzere iken,İbik Dayı cebinden çıkardığı bızbızlığı(düdük)başlıyor öttürmeye.

Arkadaşları "Ne yapıyorsun İbrahim,şimdi bızbızlık öttürmenin sırası mı? Keklikler kaçacak sus"diyorlar. İbik Dayı oralı değildir."Ne yapalım yani,siz keklik avlayacaksınız diye ben bızbızlık öttürmeyecek miyim?

Arpayı da Kırabiliyor musun?

İbik Dayı'nın yaşadığı yıllarda Ağın'da İpek böcekçiliği işlerini, yiğeni Hüseyin Özkul yönlendiriyordu. Bu nedenle, zaman zaman gelen İpek böceği müfettişleriyle İbik Dayı'nın görüşmeleri ve sohbetleri olurdu.

Bu müfettişlerden biriyle sohbeti sırasında, dişleri dökülmüş olan İbik Dayı, henüz vakit bulupta yeni diş yaptıramadığından söz eder.

Müfettiş de:

-Ben dişlerimi yeni yaptırdım, artık her şeyi kolayca kırabiliyorum, der.

Fırsatı yakalayan İbik Dayı taşı gedğine koyar:

-Yeni dişlerinle arpayı da kırabiliyor musun Müfettiş Bey?

(Kaynak: Mehmet Orhan'ın "Dünden Bugüne Ağın" kitabından)

Kısa...Kısa...Kısa...HABERLER

*Ağın Şenpınar Mahalle'sinden Genel Cerrah Sayın Dr.Erdal GÜNDOĞDU'nun oğlu, Dr.Kemal Gündoğdu ile Meral ve Erol AKSOY'un kızları Aslı AKSOY 25.Ağustos.2012 tarihinde Kayseri'de yapılan düğün töreni ile yaşamlarını birleştirmişlerdir.

Genç çiftlere ömür boyu mutluluklar dileriz.

• Ağın Şenpınar Mahallesinden Muzaffer -Osman GÜLER'in oğulları .E.Gülşen Güler'in eşi, Güven,Gürel ve Özgür Güler'in babaları Şevki GÜLER 22.Ekim.2012 tarihinde Ankara'da vefat etmiş,ertesi gün Karşıyaka Mezarlığında toprağa verilmiştir.

Kendisine Tanrıdan rahmet,ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

•Keban - Dürümlü (Mınayık) Köyünden Paşagilin Rahmetli Cevriye -Osman ÖZER'in oğulları, Gülçin Özer'in sevgili eşi,Gürgün,Nilgün,Demet ve Buket Özer'in kıymetli babaları,Dergimizin abonesi Hıfzı ÖZER 10.Eylül.2012 tarihinde Kuşadasında vefat etmiş,12.Eylül.2012 günü İstanbul-Yeşilova-Şenlikköy Mezarlığında toprağa verilmiştir.

Kendisine Tanrıdan rahmet, Ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

•Ağın Tataragaşı Mahalle'sinden Rahmetli Hatice-Numan Gençaydın'ın oğlu,Zafer ve Erkal Gençaydın'ın kıymetli kardeşi,Keriman Hanımın değerli eşi,Aysun,Eray ve Ender Gençaydın'ın sevgili babaları,Ağın sevdalısı Erdal GENÇAYDIN 17.Ekim.2012 tarihinde tedavi gördüğü Elazığ Araştırma Hastahanesinde vefat etmiş,19.Ekim.2012 günü Ağın aile mezarlığında toprağa verilmiştir.

Kendisine Tanrıdan rahmet,ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

* Kemaliye (Eğin) ilçesinden değerli hemşerimiz Veli Aykut GÜZER'in derneğimize göndermiş olduğu değerli kitabı için teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz.

EMEKLİ OLMADAN DOST EDİNİN

Veli Aykut Güzer

Editor
Murat Özsoy

* Ankara Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği , Hoşdere Caddesindeki Dernek Merkezinde Kurban Bayramı'nın 3. günü bayramlaşma için bir araya gelinerek hasret giderildi.

* **TEŞEKKÜR:** Tüm iyi erdemleri kendinde birleştiren, unutulmayacak olan sevgili varlığımız, her zaman dürüstlüğü öğütlemiş ve elden gelenin kursuzunu yapmayı kendine görev bilmiş, değerli ve değer bilen, yüreği sevgi dolu insan, Babamız

Şevki GÜLER'in

hastalığının tedavisini üstlenen doktorlarına, hastalığı boyunca yalnız bırakmayıp ziyaretine gelerek desteğini esirgemeyen,

23.10.2012 tarihinde Ankara - Karşıyaka Mezarlığı'nda gerçekleşen veda törenine katılarak, çelenk gönderen, o'nun adına hayır kuruluşlarına bağışta bulunanlara,

evimize bizzat gelerek, telefonla arayarak, sms ve e-posta yoluyla taziye göndererek, üzüntümüzü paylaşan tüm güzel insanlara,

toplumda o'na sevgi ve saygı duymuş olan herkese, akrabalarımıza,

dostlarımıza,

can-ı gönülden sonsuz teşekkürler!

GÜLER AİLESİ

EVLENENLER (EYLÜL - EKİM 2012)

MAHALLE- KÖY	ADI SOYADI	EVL. ADI SOYADI	EVL. YERİ	EVL. TARİHİ
Saraycık Köyü	Fatih DİNKÇİ	Zühal ÇETİNTAŞ	Keban	01.09.2012
Samançay Köyü	Fatma Burcu ÖZDEMİR	Fatih PALA	Keçiören	03.09.2012
Öğrendik Köyü	Pelin BİLİR	Mehmet ULUSOY	Mamak	06.09.2012
Pul Köyü	Osman KİLİNC	Kezban Gamze ERSÖZ	Pursaklar	07.09.2012
Başpınar Mah.	Eda SELÇUK	Alpay APAYDIN	Şişli	09.09.2012
Altınayva Köyü	Lütfi BOZKURT	Hatice GÜL	Esenler	09.09.2012
Pul Köyü	Yavuz ÖZER	Fatma Gözde ER	Esenler	09.09.2012
Kuzgeçe Mah.	Mehmet GÜNDÜZ	Ayfer Begüm ONGANER	Kadıköy	09.09.2012
Saraycık Köyü	Ahmet TAŞKIN	Gülcan BAĞCI	Seyhan	10.09.2012
Hacıyusuf Mah.	Beril OĞUZ	Umut Utku TAŞDEMİR	Yenimahalle	10.09.2012
Bademli Köyü	Hakan KARATEPE	Gizem ÇUHACI	Çiğli	13.09.2012
Yedibağ Köyü	Merve Ceren ÇAKAR	Alper BİÇER	Şişli	15.09.2012
Yedibağ Köyü	Gülden GÜNEŞ	Mehmet ÇETİN	Bornova	16.09.2012
Pul Köyü	Gülşen KILINÇ	Fethi YÜKSEL	Pursaklar	16.09.2012
Modanlı Köyü	Mehmet AKKAYA	Esra ERDOĞAN	Esenler	21.09.2012
Modanlı Köyü	Mehmet Anıl BİLDİRİR	Şeyma ALDIRAKLI	Zeytinburnu	22.09.2012
Beylması Köyü	Teoman KARADAĞ	Müge OTLU	Malatya	22.09.2012
Pul Köyü	Mesut PARLAK	Betül CANBAZ	Yenimahalle	23.09.2012
Yenipayam Köyü	Ayşe ÖZDEM	Kasım GÖRGEÇ	Malatya	27.09.2012
Yenipayam Köyü	Uğur DOĞAN	Meltem KASKANLI	Bağcılar	30.09.2012
Aşağıyabanlı Köyü	Tuba UZUNOĞLU	Ömer BİLGİ	Bağcılar	30.09.2012
Akpınar Mah.	Didem BALTACI	Murat ÇELİK	Çankaya	01.10.2012
Modanlı Köyü	Makbule ÖZER	Selim DİRİK	Bornova	05.10.2012
Şenpınar Mah.	Göksev GÜNDÜĞDÜ	Ömer EKER	Melikgazi	13.10.2012
Bahadırlar Köyü	Elif DENİZ	Emrah KARSAVURAN	Malatya	17.10.2012
Akpınar Mah.	Demet DURAN	Musa BİNGÖL	Kepez	19.10.2012
Modanlı Köyü	Yunus ÖZCAN	Melek CANSAP	Malatya	19.10.2012
Saraycık Köyü	Dilek KOÇER	Süleyman ŞAHİN	Malatya	20.10.2012
Demirçank Köyü	Elif SELÇUK	Fehmi İREZ	Beykoz	21.10.2012
Akpınar Mah.	Murat BALTACI	Esmâ AYDIN	Ağın	27.10.2012

DOĞUMLAR (EYLÜL - EKİM 2012)

MAHALLE- KÖY	ÇOCUĞUN ADI SOYADI	BABA ADI	DOĞUM YERİ	DOĞUM TARİHİ
Bademli Köyü	Sude Naz GÜNDÜZ	Vahdettin	Sultanbeyli	26.08.2012
Akpınar Mah.	Ensar Çınar DEMİR	Alpay	Konak	22.08.2012

Hacıyusuf Mah.	Ömer Talha ÖZEN	Hüseyin	Bahçelievler	02.09.2012
Şenpınar Mah.	Erkan YILDIZ	Özgür	Odunpazarı	04.09.2012
Yenipayam Köyü	Batu AYTEKİN	Mustafa	Şişli	19.09.2012
Akpınar Mah.	Oytun Bartu KARAMAN	Bülent	Beşiktaş	20.09.2012
Akpınar Mah.	Erçin Zeynep TÜRKMEN	Esat	Sincan	23.09.2012
Bademli Köyü	Alperen EKE	Hüsamettin	Yenimahalle	27.09.2012
Yedibağ Köyü	Ali YILMAZ	Mehmet Ali	Avcılar	27.09.2012
Yenipayam Köyü	Betül KÖKSAL	İrfan	Çankaya	06.10.2012
Kuzgeçe Mah.	Eyyüp Can KALKAN	Deniz	Elazığ	06.10.2012
Kuzgeçe Mah.	Emir Tuna İSPANAKCI	Hakan	Gaziosmanpaşa	10.10.2012
Kuzgeçe Mah.	Alper KAPUSUZ	Ahmet Murat	Giresun	11.10.2012
Aşağıyabanlı Köyü	Ceylin UZUNOĞLU	İbrahim	Sultangazi	11.10.2012
Altınayva Köyü	Ömer Faruk AKTAŞ	Mete	Ümraniye	18.10.2012
Pul Köyü	Çınar YALÇIN	Harun	Bucak	21.10.2012
Pul Köyü	Emir Efe YOLCU	Murat	Üsküdar	22.10.2012
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Ahmet Emre ÇAKAR	Hakan	Tuzla	24.10.2012
Şenpınar Mah.	Ali Kerem KAYA	Mehmet Salih	Altındağ	30.10.2012
Hacıyusuf Mah.	Miray YAŞAR	Cemal	Üsküdar	30.10.2012
Hacıyusuf Mah.	Naz KOCA	Ahmet	Elazığ	31.10.2012

ÖLÜMLER (EYLÜL - EKİM 2012)

<u>MAHALLE -KÖY</u>	<u>ADI SOYADI</u>	<u>DOĞUM TARİHİ</u>	<u>ÖLÜM YERİ</u>	<u>ÖLÜM TARİHİ</u>
Beyelması Köyü	Münire YILDIRIM	21.01.1932	Malatya	13.08.2012
Modanlı Köyü	Nurettin ÖZCAN	03.05.1924	Avcılar	04.09.2012
Demirçank Köyü	İlhan ÖZDEMİR	01.12.1970	Fatih	07.09.2012
Pul Köyü	Sündüs ÖZER	08.02.1939	Altındağ	15.09.2012
Samançay Köyü	Ahmet Nazmi YÜCEL	09.09.1927	Soma	19.09.2012
Şenpınar Mah.	Aynur GÜLER	20.06.1949	Bornova	25.09.2012
Bademli Köyü	Kemal EKE	07.03.1926	Yenimahalle	25.09.2012
Kaşpınar Köyü	Ali SELÇUK	20.06.1951	Ağın	27.09.2012
Aşağıyabanlı Köyü	Fatma DEMİREL	20.01.1930	Altındağ	29.09.2012
Yedibağ Köyü	Ahmet DAŞIK	01.07.1934	Küçükçekmece	01.10.2012
Dibekli Köyü	Saniye SEZER	01.07.1933	Beykoz	09.10.2012
Pul Köyü	Hacer ÖZER	12.06.1964	Şişli	11.10.2012
Tatarağası Mah.	Erdal GENÇAYDIN	19.04.1942	Elazığ	17.10.2012
Beyelması Köyü	Olca TÜZÜNER	01.04.1941	Bakırköy	18.10.2012
Şenpınar Mah.	Şevki GÜLER	01.02.1942	Yenimahalle	22.10.2012
Kaşpınar Köyü	Ümmügülsüm ÖZDEMİR	01.07.1917	Elazığ	22.10.2012
Modanlı Köyü	Ahmet AYDEMİR	05.11.1933	Ağın	27.10.2012
Altınayva Köyü	Safiye GÜLER	01.07.1922	Sarıyer	30.10.2012

TOPRAK
+
SU
=

Dünya nüfusunun 2050 yılında 9 milyar olması bekleniyor.
Bu nüfusu besleyebilmek için tüm dünyada gıda
üretiminin %70 artırılması gerekli.
Oysa tarım yapılabilecek toprak ve su varlığımız hızla azalıyor.

16 EKİM DÜNYA GIDA GÜNÜ

16 Ekim DÜNYA GIDA GÜNÜ

Bugün 16 Ekim 2012 Dünya Gıda Günü ve FAO'nun verilerine göre dünya genelinde 1 milyar insan kronik açlık çekiyor. Her gün on binden fazla insan açlıktan ölüyor.

Eski ve iyi bilinen bir kızilderili atasözü vardır, sık sık tekrar edilir: "Son ırmak kurduğunda, son ağaç yok olduğunda, son balık öldüğünde..." der ve yaşamı yok eden, doğal varlıkların önemini ve değerini görmezden gelen, insanlığın devamı için zorunlu olan toprağı ve suyu kaybeden toplumların yok olmaya mahkum olduklarını hatırlatır. İşte o zaman, paranın yenilecek birşey olmadığını anladığımız gün gelmiştir.

Dünyamızın ve ülkemizin böyle kötü günler görmemesi için TEMA Vakfı olarak 20 yıldır çaba sarfediyoruz. Doğal varlıklarımızı, toprağımızı ve suyumuzu bir daha geri dönmeyecek şekilde kaybetmemek için halkımızın desteğiyle mücadele ediyoruz.

Biliyoruz ki toprağını ve suyunu yok eden bir toplum gıdasını üretemez. Ülkemizin ve dünyanın açlığa mahkum olmaması, gelecek nesillerin de en az bizim kadar kaliteli ve güvenli, yeterli miktarda gıdaya ulaşabilmesini sağlamak, hepimizin en büyük ve en önemli ödevi.

Bugün 16 Ekim 2012 Dünya Gıda Günü ve FAO'nun verilerine göre dünya genelinde 1 milyar insan kronik açlık çekiyor. Her gün on binden fazla insan açlıktan ölüyor.

TEMA Vakfı, sizlerin de desteğiyle bu doğrultuda mücadelesine devam edecek. Hem doğamızı korumanın, hem açlıkla mücadele etmenin, hem de kaliteli ve güvenli gıdaya ulaşmanın sadece tek yolu olduğunun bilincindeyiz. Doğayla bütünleşik ve sürdürülebilir yaşama sahip çıkan bir dünya ve ülkeye ulaşmak için yapmamız gerekenler belli. Hemen harekete geçmemizin önünde bir engel yok.

Toprağımızı ve suyumuzu ne pahasına olursa olsun koruyalım, geliştirelim. Ata yadigarı tohumlarımıza sahip çıkalım. Bu yılki Dünya Gıda Günü'nün de konusu olan, köylülerimize, çiftçilerimize, üretici birliklerimize hak ettikleri değeri verelim. "Daha fazlasına sahip olmak" hırslımızı bir kenara koyup, sürdürülebilir yaşamı hedefleyelim.

Kızılderili atasözü paranın yenmeyeceğine işaret ederken, bizim atalarımız da "Toprağını Hor Gören Yarınını Zor Görür" diyerek yaşamın devamlılığını doğal varlıklara borçlu olduğumuzu hatırlatıyor.

Toprak yoksa gıda yok. Su yoksa gıda yok. Gıda yoksa, yaşam yok. Yaşamı koruyalım.